Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

Najer Folksblat פרייז 20 גראשען

היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

אונפארטייאישע פאליטיש-געזעלשאפטליכע טאג-צייטונג

Nr. 278/1273 | Łódź, Poniedziałek, 5 grudnia 1927 r. | פינפטער יאהרגאנג | לאדז, מאנטאג, יא כסלו תרפ"ח | Nr. 278/1273

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 24-71. | Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 2471.

געענדיגט מיט דער לאדזער קהלה!

אויסגעדריקט אונצוטרוי דער פערוואלטונג. - אויפגעפאדערט זי צו דימיסיאנירען. - בעשלאסען זיך צו ווענדען צו דער אויפזיכטס-מאכט וועגען פונאנדערלאזען דעם קהלה-ראט און בעשטימען בקרוב נייע וואהלען. - ציוניסטען און אונפארטייאישע אויף דער זיצונג נישט געווען.

(בעריכט פון דער נעכטיגער זיצונג פון קהלה-ראט).

די נעכטיגע זיצונג פון דער קהלה איז שוין צוגעגאנגען אביסעל אנדערש, ווי די פאריגע זיצונגען. דער איינגאנג איז אפגעהיט געווארען פון פאליציי, וועלכע האט

קאנטראלירט די אריינגעהענדע.

איז זאל איז אנוועזענד געווען א פעדטרעטער פון רעגירונגס-קאמיסאריאט. ס'איז שוין אבער נאך האלב 9 און קיין קווארום איז אלץ נישטא.

אנוועזענד זענען 13 מיטגלידער פון דער „אגודה" 2 פון „פועלי-ציון". דער פאלקיסט און פארשטעהער פון „התאחדות". צום קווארום פעהלט נאך 1 ראט-מיטגליד. ערשט

ארום 9 א זייגער

זענען כמעט איינצייטיג געקומען די פערטרעטער פון „בונד" און דער 14. מיטגליד פון דער „אגודה"-פראקציע ה' אייזנער, וועלכען מ'האט א קראנקען געבראכט צו דער זיצונג.

9 א זייגער אין אווענד עפענט דער וויצע-פארזיצער פון ראט, ראטמאן מענדעלסאן די זיצונג און לעגט פאר צו בעשטעטיגען די טאג-ארדנונג.

צום ווארט מעלדעט זיך באלד דאזאר עדעלמאן (פ.צ.), וועלכער טרעט שארף ארויס געגען דעם פארזיצער, וואס ער האט נישט געהאט די פערשטענדעניש צו דערפילען דעם עלעמענטארען חוב פארצולעגען דעם ראט צו בעעהרען מיט אויפשטעהען דעם אנדענק פון ערשט-פערשטארבענעם יודישען גרויסען שרייבער ה. ד. נאמבערג.

ער פאדערט אויף דעם פארזיצער, אז ער זאל פארלענען דעם ראט צו

בעעהרען מיט אויפשטעהען דעם אנדענק פון ה. ד. נאמבערג.

דער פארזיצער פערענטפערט זיך, אז ביז איצט האט מען נישט בעעהרט אויך אנדערע גרויסע נפטרים.

דאזאר ווייצמאן רופט אויס: אויף דער פערוואלטונגס-זיצונג איז די „אגודה" אויפגעשטאנען און דא וועט זי זיצען!.. ס'ענטשטעהט

א שארפער ויכוח,

אין וועלכען ס'בעטייליגען זיך די דאזארעס זעלמאנאוויטש, ווייצמאן. פראפ. ריגער, א. קאץ און ענדליך לעגט פאר דער פארזיצער, אז דער ראט זאל בעעהרען דעם אנדענק פון ה. ד. נאמבערג מיט'ן אויפשטעהן פון די ערטער. די דאזארעס און די זשורנאליסטען הויבען זיך אויף פון די ערטער,

די „אגודה" בלייבט זיצען.

די גאלעריע שרייט: א שאנדע!..

דאזאר מארגענטאלער שלאגט פאר, אז די פראגע וועגען דער

סובסידיע פאר יודישע שולען

זאל געשטעלט ווערען אלס ערשטער פונקט פון טאג-ארדנונג, ער פראטעסטירט פארוואס די איינלאדונגען זענען ארויסגעשיקט געווארען אויף פויליש.

דאזאר גוטמאן שלאגט פאר, אז אלס ערשטער פונקט פון דער טאג - ארדנונג זאל שטעהן די פראגע וועגען בעשטימען אלס עטאטאווע די מורי-הוראות ראזענשטיין און הארצשטיין.

דירעקטאר ריגער שטעלט א פארמעלען פארשלאג, אז מ'זאל איבער אלע פארשלאגען אריבערגעהן צו דער טאג-ארדנונג און אנהויבען צו בעהאנדלען דעם 2 פונקט. ער פראטעסטירט געגען דער שענדליכער האלטונג פון קהלה-ראט אין דער פראגע וועגען בעעהרען נאמבערג'ס אנדענק. דער פארשלאג ווערט אנגענומען.

אדוו. ווייצמאן לעגט פאר, אז ס'זאלען לכל-הפחות איבערגעלייענט ווערען די דרינגענדע פארשלאגען, וועלכע זענען אריינגעטראגען געווארען אויף דער זיצונג פון ראט. דער פארשלאג ווערט אנגענומען און ס'ווערען אדורכגעלייענט פאלגענדע

דרינגענדע פארשלאגען:

פון פועלי אמוני ישראל: 1) צו פראטעסטירען געגען פרעזעס פון דער קהלה-פערוואלטונג ה' רוס, וועלכער האט אויף דער לעצטער זיצונג פון שטאט-ראט געשטימט געגען דעם פארשלאג וועגען אויפהאלטען די עקסמיסיעס פאר ארימעלייט אין די ווינטער חדשים, און זיך בעמיהען, אז די עקסמיסיעס זאלען טאקע אויפגעהאלטען ווערען, 2) צו בעשטימען 100 טויזענד זלאטיס פאר ארבייטסלאזע.

פון די פאלקיסטען: צו בעשטימען 10 טויזענד זלאטיס צו דער דיספאזיציע פון דער סאציאלער הילפס-קאמיסיע אויף הילף פאר ארימע עקסמיסירטע, 2) בעשטימען 50 טויזענד זלאטיס אויף קולען פאר ארבייטסלאזע-ארבייטער און פרנסה'לאזע האנדווערקער און קליינהענדלער.

פון „פועלי-ציון": 1) בעשטימען 25 טויזענד זלאטיס אויף אונטערשטיצונגען פאר יודישע ארבייטסלאזע, וועלכע ארבייטען אין קליינע ווארשטאטען און געניסען נישט פון דער רעגירונגס-שטיצע און 10 טויזענד זלאטים אויף קויהלען פאר ארימע לייט; 2) צו פראטעסטירען געגען דעם נייעם רעגולאמין פון דעקרעט וועגען יודישע קהלות, וועלכער איז אנ'אטענטאט אויף די בעדערפנישען פון די יודישע פאלקסמאסען און פערלאנגען, אז די רעליגיע זאל אבגעטיילט ווערען פון דער קהלה.

פרנס ליכטענשטיין: — אז צוליב דעם, וואס ס'זענען אריינגעטראגען געווארען אזעלכע וויכטיגע פארשלאגען, וואס זענען נוגע די בעדערפנישען פון די ארימסטע מאסען, זאלען צוערשט בעטראכט ווערען די דאזיגע פארשלאגען. דער פארשלאג ווערט אבגעווארפען.

דאן טרעט צו פרנס עדעלמאן (פ.צ.) צו רעפערירען זיין פארשלאג וועגען

אונצוטרוי פאר דער פערוואלטונג, און פונאנדערלאזען דעם ראט.

פרנס עדעלמאן וואונדערט זיך, ווי אזוי קומט עס, אז די „אגודה" זאל פלוצים שטימען פאר א פארשלאג וועגען פונאנדערלאזען דעם ראט, ווען די מעהרהייט וואלט דאס געמיינט ערנסט, וואלט זי שוין לאנג געלעגט די מאנדאטען און דער ענין וואלט שוין לאנג געווען ערלעדיגט.

— מיר, — זאגט ה' עדעלמאן, —האבען כאלד אין אנהויב געוואוסט, אז ביי דעם היינטיגען צוזאמענשטעל פון דער לאדזער יודישער קהלה וועט נישט קומען קיין ישועה פאר דער ארימער יודישער בעפעלקערונג, מיר זענען

געגאנגען אהער, כדי אויפצונעהמען דעם קאמף מיט דער קלעריקאלער מעהרהייט.

דער רעדנער טראגט אריין א קאנקרעטען פארשלאג אויסצודריקען אונצוטרוי דער פערוואלטונג און אננעהמען א בעשלוס פונאנדערצולאזען דעם ראט,

פרנס ליכטענשטיין (בונד) האלט, אז זיין פראקציע איז געקומען צו דער זיצונג פון ראט מיט א געוויסער בעפרידיגונג דאס איז דערפאר, ווייל ס'נעהמט שוין א סוף, ווייל

ס'ענדיגט זיך שוין דאס שענדליכע קאפיטעל, וואס הייסט לאדזער יודישע קהלה

אמת, די וואהל - ארדינאציע צו די קהילות איז א שלעכטע, אבער ס'זענען דאך געווען אלגעמיינע וואהלען, אין וועלכע ס'האט אנטייל גענומען א גרויסער טייל פון דער יודישער בעפעלקערונג, אבער צי איז די לאדזער קהלה געווען א שאטען פון דער נאציאנאלער אויטאנאמיע? איהר, די „אגודה" האט כסדר ציניש אפגעלאכט נישט נאר פון די ברייטסטע פאלקס-מאסען נאר געחוזק'ט איבער זיך אליין, איבער די עלעמענטארסטע בעגריפען פון קולטורעלען צוזאמענלעבען. מיר, די בונדיסטען האבען זיך דאס נישט אנדערש פארגעשטעלט. צו די וואהלען ווערען נישט צוגעלאזט קיין יוגענדליכע און קיין פרויען, דעריבער איז דער צוזאמענשטעל אזעלכער, ווי ער איז. אייער מעהרהייט איז דערפאר, ווייל דער איינציגער קיט, וועלכער האט אין פערלויף פון הונדערטער יאהרען צוזאמענקלעפט דאס יודישע פאלק איז געווען די יודישע רעליגיע. איהר שפעקולירט דערויף און נוצט דאס אויס צו אייערע מאטעריעלע צוועקען און מאטעריעלען גענוס. איהר בעגעהט א חלול-השם, אויב איהר רעדט וועגען די אומגעקומענע אויף קידוש-השם. בעת דא אין קהלה איז גענומען געווארען

„כאבאר" פאר בעשטימען מורה-הוראות.

איהר פערבאט בשר הזק נאר דערפאר, ווייל ס'ווערט דערפאר גוט בעצאהלט. מיר ווילען ביים סוף פון דעם קאפיטעל פעסטשטעלען, אז אונזער ציל אייך צו דעמאסקירען איז אונז געלונגען, און אויך

איהר אליין האט זיך דעמאסקירט.

איהר האט היינט דא אפגעשפילט א קאמעדיע מיט'ן אנדענק פון איינעם פון די גרעסטע יודישע פערזענליכקייטען אין אונזער צייט, ה. ד. נאמבערג. איך קען אייך נאר איינס זאגען, אז נאמבערג'ס נאמען וועט נאך לעבען ווען פון אייך וועט שוין קיין שריד ופליט נישט בלייבען.

פרנס אדוו. ווייצמאן: די איינציגע ערגסטע סבה פון דער אונפעהיגקייט דער קהלה-פערוואלטונג איז די קאמפעטענץ פון דער קהלה-פערוואלטונג. דאס איז דערפאר, וואס די אויפזיכטס-מאכט האט רעכט זיך אריינצומישען אין די ענינים פון דער קהלד און די „אגודה" האט זיך טאקע בעמיהט, אז די מאכט זאל זיך, וואס מעהר אריינמישען.

די פערוואלטונג האט גארנישט געטון.

זי האט ערלויבט, אז אונבערופענע זאלען זיך אריינרייסען אין דעם הויז פון פאלנאצנא גאס, וואס איז מיט אזוי פיל מיה געלונגען צוריקצובעקומען, מען נעהמט כאבאר א. או. וו. ס'איז קיין ספק נישט, אז

די דאזיגע קהלה קען מעהר נישט ארבייטען.

די פראגע איז ווי אזוי צו געפינען די געהעריגע פארם זיך אויפצולעזען און ס'זאלען בעשטימט ווערען נייע וואהלען צו דעם צוועק לענט ער פאר, אז עס זאל געשאפען ווערען א קאמיסיע. וועלכע זאל קומען צו אנ'איינהייטליכע ליסטע.

פרנס זעלמאנאוויטש האלט, אז די פארשלאגען פון די „פועלי-אמוני-ישראל" זענען דעמאגאגישע. אפשטעלענדיג זיך אויף דער האנדלונג פון פרעזעס רוס. בעת דער אפשטימונג אין שטאט-ראט, זאגט דער רעדנער. אז דאס איז נישט קיין צופאל נאר א סיסטעם. דער רעדנער

ציטירט דעם „נייעם פאלקסבלאט"

וועגען אנ'אונערהערטער עקסמיסיע פון אנ'אלמנה מיט 7 קינדער, און ווען ער האט אינטערווענירט, אז די דאזיגע פאמיליע זאל בעקומען הילף פון דער קהלה איז דאס נישט ערלעדיגט געווארען. דער רעדנער ווייזט אן אויף

א רייה אונערהערטע הימעלשרייענדע פאקטען

(מיר וועלען זיך נאך צו זיי אומקערען) און דערצעהלט אויך וועגען די אינטערווענצען מצד דער אגודה-פראקציע ביי דער אויפזיכטס-מאכט, אויב א בעשלוס איז נישט געפעלען געווארען.

פרנס האפמאן: — מיר האבען שוין

(ווייטער זעה 5-טע זייט).

האנדווערקער-פאריין אין דער פויל. רעפ., אפט. לאדז, זאכאדניא 66.

אכטונג, פריזירער-מייסטער!

היינט, מאנטאג, דעם 5. דעצ. ד. י. 8 א זייגער אווענד קומט-פאר אין אייגענעם לאקאל (זאכאדניא 66) א פערזאמלונג פון די פריזירער-מייסטער. צוליב דער וויכטיגקייט פון דער טאג-ארדנונג, פאדערן מיר אויף אלע מיטגלידער און נישט-מיטגלידער צו קומען.

783 מיט אכטונג די פאך-קאמיסיע.

ערב א נייע רעגירונג אין רומעניע.

דער פרעמיער בראטיאנו האט איבערגעריסען די אונטערהאנדלונגען מיט דער „פויערים-פארטיי".

וויען, 4 (ספ. טעל.) פון בוקארעשט איז מען מודיע, אז דארט איז אפגעהאלטען געווארען א בעראטונג פון אנפיהרער פון דער רומענישער פויערים-פארטיי, מאניו מיט'ן פרעמיער ווינטילא בראטיאנו.

די בעראטונג איז אפגעהאלטען געווארען אין קאבינעט פון אויסערן-מיניסטער, טיטולעסקו, וועלכער קאן נאך נישט „פערלאזען זיין וואוינונג.

חוץ זיי, האבען די רעגירונג רעפרעזענטירט: דער אינערן-מיניסטער און דער קריגס-מיניסטער, אין דער קאנפערענץ האט אויך אנטיילגענומען דער געוו. פרעמיער פירשט סקירבעי.

וועגען דעם פערלויף פון דער קאנפערענץ האט מאניו אינפארמירט זיינע אנהענגער, וועלכע ער האט געמאלדען, אז ער האט איבערגעגעבען דעם פרעמיער די בעקאנטע תשובה פון דער נאציאנאלער פויערים-פארטיי מכוח א קאאליציע-רעגירונג צוזאמען מיט די ליבעראלען.

כידוע, פאדערט די דאזיגע פארטיי, אז דער פארלאמענט זאל ווערען פונאנדערגעלאזט, עס זאלען דורכגעפיהרט ווערען נייע וואהלען און ס'זאל געשאפען ווערען א קאאליציע-רעגירונג אויפ'ן יסוד פון א פארטיי-שליסעל, וואס זאל זיך שטיצען אויף די פערהעלטענישען אין נייעם פארלאמענט.

דער פרעמיער בראטיאנו און דער אינערן-מיניסטער האבען אנערקענט די פאדערונגען אלס נישט-אויספיהרבארע, און האבען איבערגעריסען די אונטערהאנדלונגען מיט דער פויערים-פארטיי.

אבטיילונגען פון „אזעט" אין די ווייטע געגענדען פון ראטען-רוסלאנד.

מאסקווע. (י.ט.א.) די צענטראל-פערוואלטונג פון „אזעט" האט דערהאלטען א ידיעה, אז אין ווייטסטען געגענד פון צפון-סיביר אין ווערכניע-וודינסק (בוריאטיש-מאנגאלישע רעפובליק) איז געגרינדעט געווארען אנ'אבטיילונג פון „אזעט". די נייע אבטיילונג שטעלט זיך דעם צוועק צו שטיצען די קאלאניזאציע אין אייראפעאישען רוסלאנד, ווי אויך מיטצווירקען, אז עס זאל אויסגעטיילט ווערען ערד פאר דער יודישער קאלאניזאציע אין בוריאטא-מאנגאליען. גלייכצייטיג איז אויך געגרינדעט געווארען אנ'אבטיילונג פון „אזעט" אין נאלטשיק (צפון-קאווקאז), וואס איז דער צענטער פון בערג-יודען.

ד"ר מאגנעס קומט קיין לאנדאן

ניו-יארק, 4. (יט"א טעלעגראפיש). דער רעקטאר פון דער העברעאישער אוניווערזיטעט ד"ר מאגנעס איז ארויסגעפאהרען קיין איירא פא, כדי צו טרעפען זיך מיט זיין זוהן, מיט וועלכען ס'האט אין לאנדאן פאסירט אנ'אומגליקס-פאל.

נאך וועגען „נומערוס קלאוזוס" אין אונגארן.

בודאפעשט, 4. (יט"א טעלעגראפיש). דאס אפיציעלע טעלעגראפען-ביורא לייקענט אב די ידיעות, אז די רעגירונג זאל האבען בעשלאסען איבערצוארבייטען די נאוועלע צום געזעץ וועגען „נומערוס קלאוזוס". דער פרעמיער-מיניסטער האט ערקלערט, אז די בילדונגס-קאמיסיע האט שוין בעטראכט די נאוועלע און זי וועט בעהאנדעלט ווערען אין פארלאמענט גאך פאר די תגאות.

דעפעשע צו דעפ. גרינבוים

שיקט עקזעקוטיוו פון מינדערהייטס=קאנגרעס.

בערלין, 4. (יט"א טעלעגראפיש). דער עקזעקוטיוו פונ'ם מינדערהייטס-קאנגרעס, וועלכער האלט דא אפ זיינע בעראטונגען אונטער'ן פארזיץ פון ווילפאנג, האט ארויסגעשיקט א דעפעשע צום דעפ. גרינבוים מיט סימפאטיע-ערקלערונגען אין צוזאמענהאנג מיט'ן ברוטאלען אנפאלען אויף איהם. אין דער דעפעשע ווערט אויסגעדריקט די עמפערונג צוליב'ן אנפאל און די זיכערקייט פון א ווייטערדיגער צוזאמענארבייט צום וואויל פון די רעכט פון די נאציאנאלע מינדערהייטען.

—·—

„אגודה" און דאס נייע קהלה-געזעץ אין א"י.

ירושלים, 4 (יט"א טעלעגראפיש) דער פארזיצער פון דער וועלט-ארגאניזאציע פון „אגודת ישראל" ד"ר פנחס כהן, וועלכער ווילט איצט אין א"י, האט אפגעהאלטען א קאנפערענץ מיט'ן ועד לאומי וועגען דעם נייעם קהלה-געזעץ. ס'איז מעגליך, אז די אונטערהאנדלונגען זאלען ברענגען צו א קאמפראמיס און ס'זאל אזוי ארום אויסגעמיטען ווערען די צושפליטערונג פון די יודען כלפי חוץ.

די „אגודת ישראל" איז מסכים אריינצוטרעטען אין די יודישע קהלות בתנאי, אז זיי זאלען זיין אויטאנאם אין אלע יודישע ענינים.

———

ווי אזוי יאפע האט מנדב געווען 15 רובל פאר פתיחת נעילה.

ריגע. (י.ט.א.) וועגען דעם ערשט-פערשטארבענעם סאוויעטישען דיפלאמאט יאפע ווערט דערצעהלט פאלגענדער אינטערעסאנטער עפיזאד:

אין דעם קליינעם שטעדטעל סלאבאדקע, וואס געהערט איצט צו ווילנער קרייז, איז אין חודש אלול 1916 פלוצלינג אנגעקומען א רוסישער אבאז מיט א סאניטארען טראנספארט בראש מיט א פולקאווניק. פאר דעם פערווארפענעם קליינעם שטעדטעל איז דאס געווען אנ'אויסערארדענטליכע ערשיינונג. א בעזונדערע אויפמערקזאמקייט האט אויף זיך געצויגען א טיפיש-אויסגעשפראכענער יודישער יונגערמאן פון מיטעלען וואוקס, מיט א שפיציג שווארץ בערדעל, וועלכער פלעגט תמיד בעגלייטען דעם פולקאווניק. שפעטער האט זיך ארויסגעוויזען, אז ער איז א מיליטער-דאקטאר און הייסט יאפע. ער האט זיך פון דער יודישער בעפעלקערונג געהאלטען פון דערווייטענס און מיט קיינעם נישט פערקעהרט.

ראש-השנה און יום-כפור זענען אין שוהל געקומען אלע מיליטער-לייט, יאפע איז אבער נישט געקומען. מנחה-צייט איז בעשלאסען געווארען צו שיקען א דעלעגאציע צו יאפע'ן און איהם איינלאדען בעזוכען די שוהל. יאפע האט געדאנקט פאר דער איינלאדונג. קומענדיג אין שוהל, איז ער ארויפגעגאנגען אויפ'ן ארון-קודש און פרום געדאווענט די גאנצע צייט פון תפילת נעילה. אויף מארגען האט ער בעזוכט די גבאים און זיי איבערגעגעבען 15 רובעל פאר דער שוהל.

אין א קורצער צייט ארום האט דער טראנספארט און אין איינעם מיט איהם אליין יאפע פערלאזען דאס שטעדטעל, וועלכעס איז אין עטליכע טעג ארום אקופירט געווארען פון די דייטשען.

———

דאס לעבען און שאפען פון ד"ר לעדערער,

דעם טראגיש-אומגעקומענעם ראש-הקהל פון בודאפעשט.

בודאפעשט, (יט"א) דער טראגיש-פערשטארבענער בודאפעשטער ראש-הקהל ד"ר לעדערער, איז געבוירען געווארען אין יאהר 1852, נאכדעם ווי ער האט פערענדיגט דאס אוניווערזיטעט-סטודיום אין בערלין און בודאפעשט האט ער בעקומען א פאסטען אין אונגארישען האנדעלס-מיניסטעריום.

מיט א געוויסער צייט שפעטער האט ד"ר לעדערער פערעפענטליכט 2 ארבייטען וועגען לאנדווירטשאפטליכען קרעדיט און האט אוואנסירט צום אמט פון מיניסטעריאל-סעקרעטאר. אין יאהר 1888 האט ד"ר לעדערער רעפרעזענטירט אפיציעל די אונגארישע רעגירונג אויף דער בריסעלער וועלט-אויסשטעלונג, וואו ער איז בעשאנקען געווארען מיט די בעלגישע ארדענס. אין יאהר 1890 פערלאזט ד"ר לעדערער די מלוכהשע דינסט און ווידמעט זיך דער יודישער געזעלשאפטליכער טעטיגקייט, אונטערן לאזונג „צוריק צום יודענטום" גרינדעט ד"ר לעדערער דעם „פעראיין פון אונגארישע יודען" און שטרעבט אויפצולעבען דאס רעליגיעזע קהלה-לעבען. אין יאהר 1919 איז ד"ר לעדערער אויסגעוועהלט געווארען אלס שטעלפערטרעטער פון פרעזעס פון דער בודאפעשטער יודישער קהלה און פיהרט אדורך א פולשטענדיגע רעארגאניזאציע פון די תלמוד-תורות, רבנים-בעצירקען, שוהלען און פון כשרות-וועזען.

אין יאהר 1922 איז ד"ר לעדערער אויסגעוועהלט געווארען אלס פארזיצער פון דער בודאפעשטער יודישער קהלה. פאלגענדע ציפערן שפיגלען אפ בולט די רעזולטאטען פון זיין איבערגעגעבענער ארבייט לטובת דער קהלה. בעת דער ד"ר לעדערער האט איבערגענומען די אנפיהרונג פון דער קהלה, האט זי געצעהלט 17,000 שטייער-צאהלער, איצט צעהלט זי 62,000 שטייער-צאהלער. 3 נייע טעמפלען זענען אויפגעבויט געווארען און 7 אלטע זענען גרינדליך איבערגעבויט געווארען. איצט ווערען געבויט נאך 2 גרויסע סינאגאגע-בנינים. פון יודישען רעליגיעזען אונטעריכט געניסען 30,000 שול-קינדער, פון דער צאהל לערנען זיך 5000 קינדער אין אייגענע שול-בנינים. אויף דער אלגעמיינער פערזאמלונג פון דער בודאפעשטער קהלה אין חודש יולי ה.י. אונטערן פארזיץ פון ד"ר לעדערער, איז בעשלאסען געווארען צו מאכען אנ'הלואה פון 4 מיט א האלב מיליאן געלד-מארק, וואס זאלען פערוועגדעט ווערען אויף בויען אין בודאפעשט א פרעכטיגע יודיש קולטור-הויז, נייע גימנאזיע, פרויען שולען און א רייה אנדערע אינסטיטוציעס.

———

די יודען אין די מיטעל-שולען אין פוילען

די צאהל יודישע שילער אין די מיטעל-שולען האלט אין איין פאלען.

ווארשא, (י.ט.א.) לויט די ידיעות פון מלוכה'שען סטאטיסטישען אמט האט די צאהל יודישע מיטעל-שול שילער אין פוילען אין שול-יאהר 1925|26 בעטראפען 41,998 אויף דער אלגעמיינער צאהל 216,552 שילער, וואס מאכט אויס לערך 19,4 פראצ. אויב מען זאל פערגלייכען די צאהל יודישע מיטעל-שול-שילער אין דעם דערמאנטען בעריכטס-יאהר מיט די פריהערדיגע יאהרען ווייזט זיך ארויס, אז די צאהל יודישע שילער האלט אין איין פאלען. די צאהל קאטוילישע מיטעל-שול-שילער איז אין פערגלייך מיט'ן שול-יאהר 1923|24 געבליבען כמעט אונפערענדערט האט זיך אבער די צאהל יודישע שילער אין די מיטעל-שולען אין משך פון דער צייט (1925|26–1923|24) פערקלענערט אויף 11 פראצ. נאך האסטיגער האלט אין פאלען די צאהל פראוואסלאווע שילער אין די מיטעל-שולען. אין פערגלייך מיט'ן שול-יאהר 1923|24 האט זיך זייער צאהל אין יאהר 1925|26 פערקלענערט אויף 33 פראצ. (9091 אין יאהר 1923,24 – 6162 אין יאהר 1925,26).

פון די אויבען אנגעוויזענע ציפערן איז קלאר, אז ערנסטע פאקטארען ווירקען אויף דער פערקלענערונג פון דער צאהל יודישע שילער אין די מיטעל-שולען און די דאזיגע פאקטארען טראגען נישט קיין צייטווייליגען, נאר א דויערנהאפטען כאראקטער. פיל ליכט ווארפט אויף דער דאזיגער ערשיינונג דער פערגלייך פון פראצענטזאץ פון יודישע שילער אין די מלוכה'שע, קאמונאלע און פריוואטע גימנאזיעס. אין שול-יאהר 1925/26 האט דער פראצענטזאץ פון די יודישע שילער אין די מלוכה'שע גימנאזיעס בעטראפען 8,8 פראצ., אין די קאמונאלע 5,2 פראצ. און אין די פריוואטע גאנצע 4,5 פראצ. אויב מען נעמט אין אכט, אז אין די פריוואטע מיטעל-שולען לערנען זיך איבערהויפט קאטוילישע שילער און די איבריגע לערנען זיך אין די גימנאזיעס, וואס ווערען אויסגעהאלטען דורך דער מלוכה און זעלבסטפערוואלטונגען, דאגעגען מוזען גאנצע 75 פון די יודישע שילער זיך לערנען אין די פריוואטע מיטעל-שולען וואו דער שכר-לימוד איז זעהר הויך און זיי זענען דריבער צוגענגליך נאר פאר פערמעגליכע עלעמענטען — וועט זיין קלאר די סיבה פארוואס עס האלט אין איין פאלען די צאהל יודישע שילער אין די מיטעל-שולען.

עס איז אויך העכסט אינטערעסאנט, דאס צווישען דער אלגעמיינער צאהל שילער פון מענליכען געשלעכט בעטרעפען די יודען נישט מעהר ווי 15,9 פראצ. דאגעגען צווישען דער אלגעמיינער צאהל פון ווייבליכען געשלעכטס בעטרעפען די יודישע שילערינס 25,3 פראצ. דאס ערקלערט זיך אין א גרויסער מאס דערמיט, וואס יודישע טעכטער ווערען לייכטער אנגענומען אין די אלגעמיינע מיטעל-שולען, אויך צוליב דעם, וואס אין די ארטאדאקסישע קרייזען בילדעט מען די טעכטער אין די מיטעל-שולען, דאגעגען די זיהן בעקומען נאר א רעליגיעז-יודישע ערציהונג.

פון דער אלגעמיינער צאהל 41,998 יודישע מיטעל-שול-שילער האבען זיך אין שול-יאהר 1925/26 געלערנט אין די 15 העברעאישע גימנאזיעס 2.773 שילער און אין די 5 יודישע גימנאזיעס 814 שילער. אין די מיטעל-שולען מיט דער העברעאישער אדער יודישער אונטערריכטס-שפראך לערנט זיך אלזא סך-הכל נישט מעהר ווי 8,5 פראצ. פון דער אלגעמיינער צאהל יודישע מיטעל-שול-שילער. אין די העברעאישע מיטעל-שולען איז בעשעפטיגט א לעהרער-פערסאנאל, וואס בעשטעהט פון 181 פערזאן (144 מאנסבילען, 37 פרויען) אין די יודישע גימנאזיעס איז בעשעפטיגט א לעהרער-פערסאנאל פון 83 פערזאן (55 מאנסבילען, 28 פרויען).

Dr.med. A·MAZUR

האט זיך איבערצויגען פון נארוטאוויטש 44

אויף ווסכאדניא 65, טעל. 66-01

(איינגאנג אויך דורך פעטריקאווער 46).

נעהמט אן פון 11^{30}–12^{30} און פון 3–5 נאכמ. 770

יור. י. אינפעלד

42. ווסכאדניא 42.

אכטונג, עלעגאנטע הערען!!

דערמיט מאך איך בעקאנט דער ג' קונדשאפט, אז נאך א גרינדליכער רעארגאניזאציע פון מיין ערשטקלאסיגען

שניידער-אטעליר א. קוטשינסקי, פעפער-גאס 20

נעהם איך אן אלערליי בעשטעלונגען צום איצטיגען ווינטער-סעזאן פון סמאקינגען, ווינטער-פאלטענס, פעלצען און אנצוגען אלעס לויט די לעצטע אויסלענדישע מאדעלען. :—: פאר דער צופרידענהייט פון דער געעהרטער קונדשאפט ווערט גאראנטירט. מיט אכטונג

A. KUCZYŃSKI, ŁÓDŹ, Pieprzowa 20

רעעלע בעהאנדלונג! מעסיגע פרייזען! לייכטע בעדינגונגען!

אכטונג, גראשער-הענדלער!

מיר מעלדען אלע, וואס האנדלען מיט גראש, אז פון היינט אן ווערען ארויסגעגעבען אין פעראיין, אלעקסאנדריסקא 8, יעדען טאג פון 7 ביז 9 אוועגד

דער **צעננִיק № 2**

וועלכען אלע מוזען האבען.

פאר נישט האבען א צענניק, דראהט א שטראף ביז 500 זל. 782 די פערוואלטונג.

לאדז. 5 דעצעמבער 1927.

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז. 5 דעצעמבער 1927

פוילען-ליטע
און די סעסיע פון פעלקער-בונד-ראט.

היינט הויבען אן זייערע בעראטונגען אין גענף די מעכטיגע פון דער וועלט. דאס איצטיגע מאל וועלען זיי זיך נישט פערנעהמען מיט פאעזיע, נאר וועלען מוזען נעהמען אין דער האנד דעם אפמאך פון דער פעלקער-ליגע און דארט זוכען א פאדמעלען וועג צו ליקווידירען דעם פויליש-ליטווישען סכסוך.

לויט די בעגריפען פון פוילען און ליטע איז דער דאזיגער סכסוך א גאר גרויסער, אפשר דער גרעסטער, וואס די פעלקער-ליגע האט געהאט ביז היינט צו ערלעדיגען און מוזען ארויסגעבען אנ׳ענטגילטיגע ענטשיידונג.

צי קען אבער די פעלקער-ליגע, לויט איהר קאנסטיטוציע, ארויסגעבען אזא ענטשיידונג? לויט׳ן ארטיקעל 15 עמפפעהלט די פעלקער-ליגע, נאך א נענויער בעטראכטונג פון קאנפליקט, ביידע צדדים דעם אופן פון ליקווידירען דעם סכסוך, אויב דער דאזיגער בעשלוס ווערט אנגענומען איינשטימיג, זענען די מיטגלידער פון דער פעלקער-ליגע מחויב נישט אנצוהויבען קיין מלחמה נעגען די, וועלכע פיהרען אויס דעם בעשלוס, אויב דער דערמאהנטער בעשלוס פון פעלקער-ליגע-ראט ווערט אנגענומען נישט איינשטימיג, נאר מיט א מעהרהייט שטימען, קענען די מיטגלידער פון דער פעלקער-ליגע האנדלען לויט׳ן אייגענעם שכל „כדי צו פערטיידיגען דאס רעכט און גערעכטיגקייט".

אזוי ארום איז קלאהר, אז א נישט-איינשטימיגער בעשלוס פון פעלקער-ליגע-ראט גיט די מיטגלידער דאס רעכט אפילו אנצוהויבען א מלחמה. אמת, אז אזא מלחמה קען נישט אויסברעכען באלד. דער סטאטוט פון דער פעלקער-ליגע זעהט פאר, אז מ׳טאר נישט אנהויבען קיין מלחמה פריהער ווי דריי חדשים נאך דעם בעשלוס פון דער פעלקער-ליגע. דער פעלקער-ליגע-ראט האט פון זיין זייט ארויסצוגעבען דעם בעשלוס אין פערלויף פון 6 חדשים. אזוי, אז ערשט נאך 9 חדשים. ווי דער פויליש-ליטווישער קאנפליקט איז איבערגעגעבען געווארען דער פעלקער-ליגע קען אויסברעכען א מלחמה, אויב דער ראט וועט נישט ארויסגעבען קיין איינשטימיגען בעשלוס. און נישט נאר קיין מלחמה צווישען די צדדים, נאר אנ׳צלגעמיינע, ווייל יעדער מיטגליד פון דער ליגע בעקומט דאך פרייהייט פון בעוועגונג „כדי צו פערטיידיגען דאס רעכט און די גערעכטיגקייט", אזוי ווי ער פערשטעהט.

ס׳איז דעריבער צו האפען, אז דער ראט פון דער פעלקער-ליגע וועט זיך בעמיהען אין פויליש-ליטווישען קאנפליקט ארויסצוגעבען אנ׳איינשטימיגען בעשלוס.

צי וועט אבער די איצטיגע סעסיע פון פעלקער-ליגע-ראט ערלעדיגען דעפיניטיוו דעם פויליש-ליטווישען קאנפליקט? ווי מיר האבען געזעהן, האט דער ראט א טערמין פון 6 חדשים, ער קען דעריבער ערקלערען, אז דער ענין איז נישט דרינגענד, בעשטימען א ספעציעלע קאמיסיע, ארויסשיקען עקספערטען און ענדליך איז נאך פערהאן די פלענארע פערזאמלונג פון דער פעלקער-ליגע, דער קאנפליקט קען איבערגעגעבען ווערען דער פלענארער פערזאמלונג, וועלכע דארף שוין נישט קיין איינשטימיגקייט אין בעשלוס נאר א מעהרהייט שטימען.

די ליגע האט נאך איין מיטעל צו בעשטראפען איינעם פון איהרע מיטגלידער, וועלכער פערשולדיגט זיך אין פערגוואלדיגען זייגע התחייבות׳ן, די פעלקער-ליגע קען איהם אויסשליסען אלס מיטגליד.

ווי מיר זעהען, זענען די מיטלען, וועלכע ס׳זעהט פאר דער פעלקער-ליגע-אפמאך געגען מלחמה זעהר בעדייטענדע, דאס איז אבער אלץ טעאריע, ביז איצט האט נישט איין מיטגליד פון דער פעלקער-ליגע פערגוואלדיגט פערשידענע פונקטען פון אפמאך און ס׳איז איהם דערפאר גארנישט געשעהן.

אבער אין גענף זענען פערהאן צוויי זייטען, איין זייט איז די רעכטליכע ד.ה. די ליגע — די צווייטע — די פיזישע, דאס הייסט די פערזאמלונג פון די פארשטעהער פון די וועלט גרויס-מאכטען, אויב דער פח פון דער ערשטער איז א נישטיגער, איז אבער די מאכט פון דער צווייטע אנ׳אונבעגרעניצטע. ווער וואלט זיך געקענט, למשל, אקעגענשטעלען, דעם דרוק פאר שלום פון סאלידארישען ענגלאנד, פראנקרייך און איטאליען? נישט נאר דאס קליינע ליטע, נאר פיל גרעסערע און שטארקערע אויך נישט.

דעריבער איז קלאר, אז דער פויליש-ליטווישער קאנפליקט וועט נישט ענטשיידען ווערען ביים גרינעם טיש פון ראט פון דער פעלקער-ליגע, נאר אין די פיר ווענד פון די שטילע האטעל-צימערען, וואו ס׳וועלען וואוינען די פארשטעהער פון די גרויסע אייראפעאישע מלוכות.

א. ל.

קאמיטעט צו בעשיצען די יודישע מינדערהייטען
איז געגרינדעט געווארען אין בערלין.

(קארעספאנדענץ צום „נייעם פאלקסבלאט").

בערלין. (יט"א). ווי מיר האבען שוין טעלעגראפיש מיטגעטיילט, איז דא פארגעקומען א בעראטונג, אויף וועלכער עס איז געשאפען געווארען א קאמיטעט צו בעשיצען די יודישע מינדערהייטס-רעכט אין מזרח און דרום-אייראפא. די בעראטונג איז געעפענט געווארען דורך דר. אלפרעד קלעע, וועלכער האט גלייך פעסטגעשטעלט, כדי צו פערמיידען וועלכע עס איז מיספערשטענדעניש, אז די בעראטונג וועט בעהאנדלען פראגען, וואס זענען פערבונדען מיט׳ן שוץ פון מינדערהייטס-רעכט, נאר אין די לענדער, וואו אזעלכע פאדערונגען זענען קאנקרעט ארויסגעשטעלט געווארען ד. ה. אין די לענדער פון מזרח און דרום-אייראפא. דאס דייטשע יודענטום דארף אויפגעקלערט ווערען וועגען דער וויכטיגקייט פון די דאזיגע פראגען.

א אויספיהרליכען איינלייטונגס-רעפעראט האט געהאלטען דר. לעא! מאצקין, בעלייכטענדיג קלאר דעם גאנצען קאמפלעקס פראגען, וואס זענען פערבונדען מיט די מינדערהייטס-רעכט. מאצקין האט אנגעוויזען דערויף, אז אין דער ציריכער קאנפערענץ און אין „ראט פאר די יודישע מינדערהייטס-רעכט" זענען געהעריג פערטרעטען די אמעריקאנער יודען, עס וואלט געוועזען געוואונשען, אז אויך די דייטשע יודען זאלען ענטשפרעכענד אונטערשטיצען די דאזיגע בעוועגונג. דער רעדנער בעווייזט חייטער, ווי ווייט די מינדערהייטס-רעכט זענען געווארען א לעבענספראגע פאר דער יודישער בעפעלקערונג אין מזרח און דרום-אייראפא. עס האנדעלט זיך וועגען רעכט אויף דער שפראך שולע און רעליגיע, עס געהען אויך אריין אין בעטראכט וויכטיגע ווירטשאפטליכע פראגען צ. ב. ביים צוואנג-זונטאג-רוהע א. א. וו.

בעת דער פרידענס-קאנפערענץ האבען דוקא די יודישע פערזענליכקייטען פארמולירט די פאדערונגען פון די מינדערהייטס-רעכט. מיט דער צייט אבער האבען אנדערע מינדערהייטען בעוויזען אין דער פולער מאס אויסצונוצען די דאזיגע דערגרייכונגען און האבען זיך אויסגעצייכענט ארגאניזירט, די יודען דאגעגען זענען געבליבען אין הינטערגרונד. מען קען נישט ארויסרוקען די פאדערונג פון מינדערהייטס-רעכט נישט בעריהרענדיג גלייכצייטיג די נאציאנאלע פראגע, וויל מען פערטיידיגען נאר די אינדיווידועלע און נישט די נאציאנאלע רעכט, דאן איז גענוג דער לאזונג: גלייכבערעכטיגונג, דערמיט אבער ווערט נישט ענטשידען דער קערן פון פראבלעם. די רעכט אויף אנ׳אייגענער שפראך, שולע און אייגענע פארלאמענטארישע פארשטעהערשאפט טראגען א קאלעקטיווען און נישט קיין אינדיווידועלען כאראקטער.

בעת דער פרידענס-קאנפערענץ האט אפילו ווילסאן געהאט ספקות, צי איז בכלל געוואונשען ארויסצורוקען די פאדערונג פון נאציאנאלע מינדערהייטס-רעכט. איצט אבער האבען זיך אלע איבערצייגט, אז א דאנק דער יודישער איניציאטיוו וועגען דער קלאוזולע פון דער מינדערהייטס-רעכט קענען 20 נאציאנען פערטיידיגען זייערע עקזיסטענץ-רעכט. זיי שטעלען איצט פאר א שטארק ארגאניזירטע מאכט. די יודען אבער האבען ביז-איצט נישט בעוויזען צו שאפען א קרעפטיגע ארגאניזאציע. די ציריכער קאנפערענץ האט פארמולירט די לאזונגען פון די יודישע מינדערהייטען. די דייטשע יודען דארפען איצט אקטיוו מיטווירקען ביי דער פערווירקליכונג פון דער יודישער מינדערהייטס-רעכט.

ד"ר קלעע האט אין זיין ערגענצונגס-רעפעראט אנגעוויזען, אז דער געדאנק צו בעשיצען די יודישע מינדערהייטען אין מזרח און דרום-אייראפא איז שוין פון לאנג פאפולער אין די יודישע קרייזען אין דייטשלאנד. איינער פון די גרינדער פון הילפס-פעראיין פון דייטשע יודען, דער פערשטארבענער אויגען פוקס האט אויך אונטערשטיצט די דאזיגע שטרעבונגען.

נאך די רעפעראטען האט זיך ענטוויקעלט א לעבהאפטע דיסקוסיע און עס איז אלוייטיג בעלויכטען געווארען די ארגאניזאציאנעלע פארם פון קאמיטעט צו פערטיידיגען די יודישע מינדערהייטס-רעכט, וואס איז אויף דער פערזאמלונג געשאפען געווארען. אין קאמיטעט זענען אויסגעוועהלט געווארען פאלגענדע פערזאנען: אדוו. ד"ר קלעע, ד"ר סאלאוויעטשיק, ד"ר נחום גאלדמאן, אדוו. ד"ר פערדער, ד"ר קאלענשער, דירעקטאר ריק, ד"ר קאנאוויץ, מאגיסט-ראט-ראט האלענדארף, ד"ר קריינין און ה׳ ארפודער.

צום סוף האט ה׳ לעא מאצקין אויסגעדריקט זיין פרייד, אז אזעלכע פערזענליכקייטען ווי פראפ. אלבערט איינשטיין און פראפ. דובנאוו זענען גרייט אונטערצושטיצען די טעטיגקייט פון נייגעשאפענעם קאמיטעט. (י.ט.א.)

ווי אזוי מ׳פייניגט אין דער אונגארישער פאליציי.
רעוועלאציעס אויף א סענסאציאנעלען פראצעס.

פאר דעם בודאפעשטער שטראף-געקומט פאר א סענסאציאנעלער פאליטישער מאסען-פראצעס קעגען דעם געוועזענעם פאלקס-קאמיסאר אין ראטען-אונגארן זאלטאן סאנטא (א יוד!) און זיינע 62 חברים. די דאזיגע 63 אנגעקלאגטע ווערען בעשולדיגט, אז זיי האבען אויף א קאנספיראטיווען אופן געהאט שטענדיגע פערבינדונג מיט מאסקווע, פון וואנען זיי זאלען האבען בעקומען געלד און אינסטרוקציעס אויף צו שאפען אין גאנץ אונגארן א נעץ פון געהיימע קאמוניסטישע קרייזלעך און צוצוגרייטען, לויט דעם מאסקווער מוסטער, די סאציאלע רעוואלוציע.

דער דאזיגער פאליטישער מאסען-פראצעס, וועלכען דער ווייסער טעראר אין אונגארן האט ארראנזשירט מיט דעם צוועק אויפצואוועקען אויפ׳ס ניי די איינגעדרימעלטע „פאטריאטישע" אקטיוויטעט פון די ערוואכענדע מאדיארען און אויפצורייצען זיי צו נייע העלדישקייטען געגען „יודען און באלשעוויקעס", איז אייגענטליך שוין פארגעקומען מיט זעקס חדשים צוריק פאר דעם אונגארישען אויסנאם-טריבונאל, וועלכער האט בעדארפט פער׳משפט׳ן די הויפט-אנגעקלאגטע צום טויט...

לויט די פראצעס-בעשטימונגען פון דעם אויסנאם-טריבונאל, וועלכער משפט נאר איבער שווערע מלוכה-פערברעכער האט דער גאנצער פראצעס געמוזט אפ געשאפט ווערען אין 3 טעג און ענדיגען זיך מיט טויט-שטראף אדער פולשטענדיגער בעפרייאונג. פאר דער גאנצער עפענטליכקייט איז געווען קלאהר און דייטליך, וועלכען פון די צוויי אורטיילען מען האט דא געהאט צו ערווארטען — און דער פארזיצער פונ׳ם טריבונאל, וועלכער איז צוגלייך איינער פון די גרינדער פון דעם געהיימען שווארץ-מאה׳דיגען ארדען „בלוט-בונד פונ׳ם טאפעלטען צלם", האט זיך אויך שוין צוגעאיילט ווי געהעריג צו זיין תליונ׳ישער ארבייט און געפרובט טאקע „דורכפייטשען" דעם גאנצען שווערען און קאמפליצירטען מאסען-פראצעס געגען 63 מענשען אין די פארגעשריבענע דריי טעג, כדי ארויסצוגעבען — צוליב „פאטריאטישע" צוועקען — דעם געוואונשטען טויט-אורטייל...

אבער דאמאלט, דעם 12-טען אפריל 1927, איז אויסגעבראכען א געוואלטיגער שטורם פון פראטעסטען אין דער גאנצער ציוויליזירטער וועלט, וועלכע האט זיך אקעגענגעשטעלט מיט מוט און ליידענשאפטליכען צארן קעגען דעם געפלאנטען אפיציעלען מאסען-מארד — און טאקע אט אונטער דעם מעכטיגען דרוק פון דעם אויפגעוועקטען וועלט-געוויסען האט דער אויסנאם-טריבונאל געמוזט צוריקטרעטען פון דער אנקלאגע און איבערגעבען דעם גאנצען פראצעס צו די אזוי-גערופענע „ארדענטליכע געריכטען".

אין די זעקס חדשים, וואס זענען אוועק זינט דעם 12-טען אפריל, זענען די אנגעקלאגטע געזעסען אין די געפענגנישען פון דער בודאפעשטער פאליציי, און דא זענען זיי אלע אויפסניי „אויסגעפארשט" געווארען מיט אזא שוידערליכער אינקוויזיטארישער גרויזאמקייט, מיט אזעלכע אונמענשליכע פייניגונגען, אז עס ווערט פערגליווערט דאס בלוט אין די אדערן, ווען מען הערט זיך צו א ווייל צו די דאזיגע בעסטיאלישע שענדליכקייטען, מיט וועלכע די פאליציי האט געצוואונגען די אנגעקלאגטע, זיי זאלען זיך מודה זיין „פרייוויליג" אין אלע יענע בעשטעלטע פערברעכענס, אין וועלכע די פראקוראטור האט זיך גענויטיגט, כדי צו „בעגרינדען" מיט זיי איהר אנקלאגע-אקט...

קנאפע צוויי וואכען האט געדויערט דער פראצעס קעגען דעם קאמוניסט סאנטא און זיינע 62 חברים. יעדער טאג ברענגט נייע שרעקליכע איינצעלהייטען, שוידערליכע שילדערונגען, ווי אזוי די 63 מענשען זענען אין די לעצטע 6 חדשים געמאטערט און געפייניגט געווארען אין דעם בודאפעשטער פאליציי-גיהנום, ביז זיי האבען בלינד אונטערגעשריבען אלע פראטאקאלען, וואס די פאליציי האט זיי פארגעלייגט, זיך אליין בעשולדיגט אין די שווערסטע פערברעכענס און „מודה" געווען, אז זיי האבען געוואלט אונטערצינדען אלע רעגירונגס געביידעס, ערמארדען דעם פרעמיער גראף בעטלען א. אז. וו.

איצט פאר דעם „ארדענטליכען געריכט", האבען די אנגעקלאגטע נאטירליך צוריקגערופען אלע ביז-איצטיגע ערקלערונגען, צו וועלכע די פאליציי האט זיי פריהער געצוואונגען דערביי איז מען אגב אויך געוואויער געווארען, מיט וואסערע שענדליכע, בארבארישע מיטלען די בודאפעשטער פאליציי האט זיך פערשאפט די דאזיגע ערקלערונגען. דער פאליציי-שעף שוויינצער האט געוועהנליך געלאזט רופען צו זיך איינעם פון די אנגעקלאגטע, האט איהם אויסגעפארשט און פערהערט, האט אים צוגערעדט מיט ווייכע, גוטע ריידעלעך ער זאל ליבער זאגען דעם „אמת", אז נישט ער אליין איז שולדיג, נאר זיינע חברים, וואס האבען איהם פערפיהרט און אויפגעהעצט געגען דער הערשענדער מאכט — אין דער זעלבער צייט אבער, בשעת דא איז פארגעקומען די „אויספארשונג", האבען זיך אריינגעריסען פון א שכנות׳דיגען צימער יאמערליכע קולות און הארצרייסענדע וועהגעשרייען פון די אנדערע חברים, וואס די פאליציי האט געפייניגט מיט אמת׳ע מיטלאלטערליכע אינקוויזיציע-אינסטרומענטען און געשלאגען מערדערליך אזוי לאנג, ביז דער אויסגעפארשטער האט רחמנות בעקומען אויף זיינע געפייניגטע חברים און אויסגעזאגט ליבער „דעם גאנצען אמת", אבי ער זאל נישט מוזען הערען זייערע שרעקליכע יללות...

אזוי האבען זיך איינער נאכ׳ן אנדערן „מודה געווען פרייוויליג" דער געוועזענער פאלקס-קאמיסאר סאנט און זיינע פריינד אלעקסאנדער לעווי, הוגא קיש, עהרענרייך, בער, לוקאגי, סאבא, טיריער, לאקאטאש, פאהל, טיסא, די פרויען וואמאש, סערעני און א. דער יונגער אלעקסאנדער לעווי, א געוועזענער חסידישער יונגערמאן, וואס איז ערשט מיט עטליכע יאהר צוריק אנטלאפען פון זיין פרומער חיים און איז געווארען איינער פון די פעהיגסטע קעפ

(ווייטער זעה 6-טע זייט).

לאדז · 5 דעצעמבער 1927

דאס לאדזער לעבען

לאדז · 5 דעצעמבער 1927

5 מאנטאג י"א כסלו תרפ"ח

דעצעמבער
זון-אויפגאנג 7.24
זון-אונטערגאנג 3.27
לענג פון טאג 10.11

רעגיסטראַציע
פון יאהרגאַנג 1907.

די מיליטעריש-פּאָליצייאישע ביוראָ ביים מאַגיסטראַט טיילט מיט, אַז אַלע יונגע-לייט פון יאָהרגאַנג 1907 דאַרפען איצט פּערזענליך זיך רעגיסטרירען אין לאָקאַל פון מיליטעריש-פּאָליצייאישען ביוראָ (טראַוגוטאַ 10) פון 8 פריה ביז 3 נאָכמיטאָג, שבת פון 8 פריה ביז האַלב 2 ביי טאָג.

היינט, מאָנטאָג די וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון 8. פּאָליציי-קאָמיסאַריאַט און די וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון 7. פּאָליציי-קאָמיסאַריאַט מיט די פאַמיליען-נעמען פון A ביז M.

מאָרגען, דינסטאָג – פון N ביז Z.

געשטאָרבען דער פראַנצויזישער קאָנסול אין לאָדז.

עס איז דאָ פּלוצים געשטאָרבען דער פראַנצויזישער קאָנסול ה' מאַרסע,

אין דעם פראַנצויזישען קאָנסולאַט האָבען נעכטען בעלייגט קאָנדעלענץ-וויזיטען פאָרשטעהער פון פערשידענע אָרגאַניזאַציעס, פון דער מאַכט און פון דער שטעטישער זעלבסטפערוואַלטונג.

הויפּט-ראַט פון דער דייטשער ארבייטס-פּאַרטיי וועגען מינדערהייטס-בלאָק.

(–) נעכטען איז אין לאָדז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון הויפּט-ראַט פון דער דייטשער סאָציאַליסטישער פּאַרטיי וועגען אָננעהמען אַ שטעלונג צו דעם מינדערהייטס-בלאָק.

פון דער דיסקוסיע איז געווען צו זעהען, אַז די פּאַרטיי וועט אַריינטרעטען אין מינדערהייטס-בלאָק.

קיין בעשלוס איז נאָך נישט אָנגענומען געוואָרען, און די פראַגע איז איבערגעגעבען צו אַ'ענטגילטיגער דעציזיע פון פאַראייניגטען עקזעקוטיוו פון דער פּאַרטיי אין קאָנגרעס-פּוילען און אויבערשלעזיען.

א מיטינג
פון „פּועלי אמוני ישראל".

נעכטען, זונטאָג איז אין לאָקאַל פון „בנות אגודת ישראל" פאָרגעקומען אַ גרויסער מיטינג א.ד.ט. „דער גייסטיגער און עקאָנאָמישער חורבן צווישען דער אַרבייטער יוגענד. צוו. אַנד. האָבען רעפערירט איבער דעם אידעאַל און אויפגאַבען פון דער יוגענד-סעקציע ביי פּא"י ד. ה. זילבערשטיין און י. ל. אַראָן פון וואַרשאָ.

דער מיטינג האָט זיך פּערצויגען ביז שפּעט אין אָוועגד.

אין די אַפּטייקען.
היינטיגע נאַכט-דיזשורען.

(§) היינט ביינאַכט דיזשורירען די פאָלגענדע אַפּטייקען: מ. ליפּיעץ (פּעטריקאָווער 193), ע. מילער (פּעטריקאָווער 46), וו. גראָשקאָווסקי (קאָנסטאַנטינער 15), ק. גערטנער (ציגעלגאַס 64), ה. ניעוויאַראָווסקי (אַלעקסאַנדראָווסקאַ 37), ס. יאַנקעלעוויטש (אַלטער מאַרק 9).

Dr. Med. **I. WEINBERG**
Cegielniana 47, tel. 26-02.
אינערליכע קראַנקהייטען, ספּעציעל פאַר לונגען- און האַרץ-קראַנקהייטען, בעשטראַהלונגען און קינסטליכע בערג-זון. נעמט אָן אין לעטשניצע, זגערזשער 17 פון 6–7. אין דערהיים פון 3–5 נאָכמ.

פעראָרדענונג פון אינערן-מיניסטעריום
וועגען הכנות צו די סיים-און סענאַט-וואַהלען.

(ב) עהערנעכטען האָט דער וואָיעוואָדען-אַמט בעקומען פונ'ם אינערן-מיניסטער אַ פעראָרדנונג וועגען די פאָרבערייטונגען צו די וואַהלען.

דער וואָיעוואָדע דאַרף צושטעלען אין דעם מיניסטעריום קאַנדידאַטען צו די קרייז-וואַהל-קאָמיסיעס, ווי אויך קאַנדידאַטען אויף וואַהל-קאָמיסאַרען.

אַ חוץ דעם דאַרף דער מאַגיסטראַט און – אין די פּאָוויאַטען – די סטאַראָסטעס בעשטימען קאַנדידאַטען צו די קרייז-וואַהל-קאָמיסיעס און דריי מיטגלידער צו די ראַיאָן-וואַהל-קאָמיסיעס.

דער מאַגיסטראַט דאַרף צוגרייטען די שטאָט-ראַיאָנען, בעשטימען די לאָקאַלען און צוטרעטען צוזאַמענשטעלען די צעטלען פון די שטימ-בערעכטיגטע; און נעמליך – די שטימ-בערעכטיגטע צו וועהלען אין סענאַט דאַרפען וואוינען אין לאָדז אַ יאָהר; וועהלער אין סיים – פון דעם 4 דעצעמבער אָן.

די פעראָרדנונגען זענען אַרויסגעגעבען געוואָרען אַלע סטאַראָסטוועס און פּאָוויאַטען.

אפּקלאַנגען פון דער בלוטיגער חתונה
אַרעסטירט דעם פערליבטען פעליקס, וועלכער האָט שטערבליך צושטאָכען זיין ברודער'ס כלה — ווי אַזוי פעליקס האָט זיך צוגעגרייט צו זיין בלוטיגע טאַט.

(§) נעכטען האָבען מיר געבראַכט די ידיעה וועגען דער בלוטיגער טראַגעדיע, וועלכע האָט זיך אָפּגעשפּילט אויף וואָיטאָווסקאַ נומער 11, וואו עס איז שווער פערוואונדעט געוואָרען די 16-יעהריגע כלה געניאַ שילער, דורכ'ן פערליבטען חתנ'ס ברודער, פעליקס.

דער יוגענדליכער פערברעכער איז באַלד נאָכ'ן פערברעכען נעלם געוואָרען, ביינאַכט איז ער אָבער אַ היים-געקומען אויף זשגאָוער 96, וואו ער האָט געוואוינט מיט דער מוטער, דאָ האָט איהם די פּאָליציי אַרעסטירט.

ביי דער אויספאָרשונג האָט זיך דער אַרעסטירטער געהאַלטען רוהיג, געווען אין אַ גוטען הומאָר, אפילו געלאַכט.

אויף דער פראַגע: צי עס טוט איהם נישט באַנג, זיין בלוטיגע טאַט האָט ער געענטפערט: ניין! און ווען ער האָט זיך דערוואוסט, אַז זי איז שטערבליך קראַנק, האָט ער צופרידען אַ זאָג געטון: „נאָך בעסער, וועט זי כאָטש צו קיינעם נישט געהערען".

דער אונערהערטער ציניזם פון דעם יוגענדליכען פערברעכער האָט געמאַכט אַנ'ערשיטערנדען איינדרוק אויף די אָנוועזענדע בעת'ן פערהער.

די אויספאָרשונג האָט פעסטגעשטעלט, אַז דער פערברעכער פעליקס וואַשקאָ האָט זיך בעקענט מיט פרל. שילער צוריק מיט 6 חדשים, ווען זי איז שוין געווען זיין ברודער'ס כלה. דערוויסענדיג זיך וועגען דער פּראָיעקטירטער חתונה, האָט פעליקס בעשלאָסען נישט צו דערלאָזען צו דער חופה און געוואָלט מיט דראָהונגען אויסווירקען אויף דער יונגער כלה, זי זאָל זיך אָפּזאָגען פון איהר חתן. ווען גענייא האָט איהם איינמאָל געזאָגט, אַז זי נייט זיך שוין דאָס חופה-קלייד, האָט איהר דער אכזר געזאָגט: „דו נעהסט דיר אַ קלייד נישט צו דער חופה נאָר צו דער טרומנע!"

דאָס מעסער, מיט וועלכען ער האָט דערלאַנגט דער אומגליקליכער כלה האָט ער געשאַרפט אין שילער'ס שטוב נאָר עס האָט דערויף קיינער קיין אַכט נישט געלעגט, זיין גאַנץ אויפיהרונג וואָלט געווען פערדעכטיג, עס האָט איהם אָבער קיינער אין זין נישט געהאַט. דאָס האָט איהם פערלייכטערט אַדורכצופיהרען זיין שרעקליך פערברעכען.

פערזיכערונג פון גייסטיגע אַרבייטסלײַט.
דאָס אָפיציעלע געזעץ פערעפענטליכט אין דז. אוסטאַוו.

אין נומער 106 פון „דז. אוסטאַוו" איז פערעפענטליכט געוואָרען דער אוסטאַוו וועגען פערזיכערען גייסטיגע אַרבייטער אויפ'ן פאַל פון אַרבייטסלאָזיגקייט, אונפעהיגקייט צו אַרבייט, עלטער און טויט, ביז יעצט האָט די פערזיכערונג, ווי בעוואוסט, – אַרומגענומען בלויז פיזישע אַרבייטער.

דער פערזיכערונג אונטערליגען אַלע גייסטיגע אַרבייטער, וועלכע זענען עלטער פון 16 יאָהר און יונגער פון 60 יאָהר. מאַסגעבענד איז די עלטער פונ'ם אַרבייטער אין מאָמענט, ווען דער אוסטאַוו געהט אַריין אין קראַפט. עווענטועל אין מאָמענט, ווען די פליכט פון פערזיכערען ענטשטעהט.

אַלס גייסטיגע אַרבייטער ווערען בעטראַכט:

1. פערוואַלטער און דירעקטאָרען פון אַלערליי אונטערנעהמונגען, אינזשיניערען-אינסטרוקטאָרען, טעכניקער א. ד. גל.
2. מאָלער, זינגער, מוזיקער, א.ד.גל.;
3. דער אַרטיסטישער פערסאָנאַל פון טעאַטערען, אָרקעסטרען, פילם-אונטערנעהמונגען, ליטעראַרישע און מוזיקאַלישע ראַטגעבער א. ד. גל.;
4. זשורנאַליסטען;
5. דאָקטוירים – פערסאָנאַל, דענטיסטען, געהילף מעדיצינישער פערסאָנאַל;
6. ביוראָ-אָנגעשטעלטע, בוכהאַלטאָרען, קאַנצעלאַריע-מיטאַרבייטער;
7. אַפּטייקער, דראָגיסטען, קאַסירער, אַקוויזיטאָרען, רייזענדער;
8. פערקויפער און עקספּעדיענטען אין געשעפטען אין בוכהאַנדלונגען. אויב זיי בעזיצען אַ בילדונגס-צענזוס פון 6 קלאַסען פון אַ מיטעל-שולע אָדער פון אַ פּראָפעסיאָנעלער שולע;
9. לעהרער און ערציהער;
10. טעלעגראַפיסטען, טעלעפאָניסטען.

די אויבענדערמאָנטע פערזאָנען אונטערליגען דער פערזיכערונג נאָר אין פאַל, אויב זיי זענען אָנגעשטעלט ביי עמיצען.

דער פערזיכערונגס-אָפּצאָהל איז אַ גענוג הויכער. ער מאַכט אויס 2 פּראָצ. אויפ'ן אַרבייטסלאָזיגקייט-פאָנד און 8 פּראָצענט אויפ'ן עמעריטור-פאָנד. דער פּראָצענט ווערט גערעכענט פון די דורכ'ן געזעץ פעסטגעשטעלטע גרונד-פערדינסטען.

די דאָזיגע גרונד-פערדינסטען זענען פאָלגענדע:

קאַטעגאָריע אַ: פון 60 ביז 90 זל. פערדינסט אַ חודש–60 זל.; קאַטעגאָריע ב: פון 90 ביז 120 זלאָטעס פערדינסט א חודש–90 זל.; קאַטעגאָריע ג: פון 120 ביז 150 זל. פערדינסט אַ חודש–120 זל.; קאַטעגאָריע ד: פון 150 ביז 180 זל. פערדינסט 150 זלאָטעס; קאַטעגאָריע ע: פון 180 ביז 220 זל. פערדינסט–180 זלאָטעס: קאַטעגאָריע פ: פון 220 זל. ביז 260 זל.–220 זל.; קאַטעגאָריע ג: פון 260 זל. ביז 300 זל.–260 זל.; קאַטעגאָריע ה: פון 300 זל. ביז 360 זל.–300 זל.; קאַטעגאָריע י: פון 360 ביז 420 זל. – 360 זל.; קאַטעגאָריע י: פון 420 ביז 480 זל.–420 זל.; קאַטעגאָריע ק: פון 480 ביז 500 זל.–480 זל.; קאַטעגאָריע ל: פון 560 זל. ביז 640 זל. – 560 זל.; קאַטעגאָריע מ: פון 640 זל. ביז 720 זל–640 זל.; קאַטעגאָריע נ איבער זיבען הונדערט צוואַנציג זל. פערדינסט אַ חודש–720 זל.

אַ טייל פון די פערזיכערונגס-אָבצאָהלונגען דעקט דער אַרבייטס-געבער און אַ טייל דער אָנגעשטעלטער.

אויב דער פערדינסט בעטרעפט נישט מעהר ווי 60 זל. אַ חודש אָדער דער אָנגעשטעלטער בעקומט בלויז עסען און וואוינונג, דאַרף דעם גאַנצען אָבצאָהל צאָהלען דער אַרבייטסגעבער; ביי אַ פערדינסט פון 60 זל. ביז 100 זל. מאָנאַטליך צאָהלט דער אַרבייטסגעבער דריי פינפטעל פונ'ם אָבצאָהל און צוויי פינפטעל דער אָנגעשטעלטער, ביי אַ פערדינסט פון 400 ביז 800 זל. – צאָהלט דער אַרבייטסגעבער אַ העלפט און די צווייטע העלפט דער אָנגעשטעלטער; ביי אַ העכערען פערדינסט צאָהלט דער אַרבייטער דריי פינפטעל און דער אַרבייטסגעבער צוויי פינפטעל פונ'ם אָבצאָהל.

פון דער פאָלקס-פּאַרטיי
(קאָמוניקאַט).

פרייטאָג האָט פּרנס אַדוו. ווייצמאַן אַריינגעטראָגען צום פּרעזעס פון דער יודישער קהלה פאָלגענדען פּראָטעסט:

צו ה' ב. רוס, פּרעזעס פון דער פערוואַלטונג.

נעהמענדיג אין אַכט; 1) אַז די גאַנצע ווירטשאַפט פון דער גמינע איז דערפיהרט געוואָרען צו אַ קאַטאַסטראָפאַלען מצב; 2) אַז די בעפעלקערונג, וועלכע צאָהלט די שטייערן און אָפּצאָהל פאַר דער גמינע, האָט פון דער גמינע קיין שום נוצען נישט; 3) נישט-קוקענדיג דערויף, וואָס איך האָב געלייגט דעם מאַנדאַט אַלס פאָרזיצער פון דער קאָמיסיע פאַר געזעלשאַפטליכע הילף נאָך דעם 13 פּ. ח. און האָב וועגען דעם געמאָלדען דעם פּרעזעס, האָט איהר ביז'ן היינטיגען טאָג נאָך נישט צוזאַמענגערופען די קאָמיסיע און אַזוי-אַרום אינגאַנצען אָפּגעשטעלט איהר טעטיגקייט; 4) אַז עס איז נויטיג גלייך צוצוטרעטען צו אַ הילף-אַקציע פאַר די אָרעמע שיכטען, וועלכע ליידען פון קעלט און הונגער; 5) אַז מ'האָט אין די בעדינגונגען אין משך פון 2 וואָכען נישט צוזאַמענגערופען קיין זיצונג פון דער קהלה-פערוואַלטונג, וואָס איז אַ געוואַלד-טאַט אַ קעגען דער פערוואַלטונג און וואָס בעווייזט, אַז די אינטערעסען פון דער יודישער בעפעלקערונג זענען פאַר אייך, ה' פּרעזעס, גלייכגילטיג און אַז איהר פיהרט נישט קיין פעראַנטוואָרטליכע פּאָליטיק.

טראָג איך אַריין אין נאָמען פון דער פראַקציע פון דער יודישער פאָלקס-פּאַרטיי אַ שאַרפען פּראָטעסט אַ קעגען אייער האַלטונג און פאָדער צוזאַמענצורופען די נאָרמאַלע זיצונג פון דער פערוואַלטונג.

מיין פּראָטעסט בעט איך פּאָרצולייענען אויף דער קומענדער זיצונג פון דער פערוואַלטונג.

פּרנס י. ווייצמאַן.

מוזיקאַלישע נאָטיצען.

עריקאַ מאַריני.

עריקאַ מאַריני... ווער געפינט זיך נישט אונטערן צויבער פון מאַריני'ס וואונדערשפּיל? דער, נאַטירליך, וואָס האָט איהר דאָס מאָל נישט געהערט דער וואָס האָט איהר יאָ געהערט, וועט אונז מיטפיהלען ווי שווער ס'איז עפּעס צו זאָגען איבער דער גרויסער קונסט פון עריקאַ מאַריני און ווי נאָך שווערער עס איז זיך צו בעפרייען פון געוואַלטיגען איינדרוק, וואָס איהרע כמעט הימלישע טענער מאַכען אויפ'ן צוהערער.

אַלץ איינס וואָס זי שפּילט: אַלץ איז וואונדערפול: שפּילט זי טאַרטיני, פּאַגאַניני, גלאַזאָנאָוו, אָדער גאָר בעטהאָווען'ס פריהלינג-סאָנאַטע, אָט די סאָנאַטע וואָס ווערט נאָר אינטים געשפּילט, אַזוי צו זאָגען „אונטער זיך", אין קאַמער-מוזיק-קרייזען, זעלטען אין גרויסען קאָנצערט – ווערט פריהלינג און ווינטער. די, דוכט זיך, נישט פאַר אַלעמען פערשטענדליכער סאָנאַטע בעקומט נאָך דורך דער עכט קינסטלערישער בעגלייטונג פון ניקאָלאַי שוואַלב איהר עכטע געשטאַלט: עס וועהט אַ וואַרם ווינטעלע, עס שפּריצט אַ שפּריי-רעגענד'ל, עס ווערט גוט צו מוט, עס ווערט הייטערער, ליכטיגער, עס בעגינט אַ שעהן אָנגענעהם לעבען און פיהלען, עס איז... פריהלינג און ווינטער... און מען הערט און הערט מיט פערמאַכטע אויגען, אַזוי ווי די געניאַלע עריקאַ שפּילט מיט פערמאַכטע אויגען און נאָר זעלטען בליצט אויף איהר הייליג-פייעריגער בליק, צו אָרדענען און צו זאַמלען איהרע געדאַנקען און זיגען, וואָס זענען געטריבען פון איהר קינסטלערטום, צוריסען געוואָרען אין קינסטלערישער אונאָרדנונג.

און אַ הייליגער ציטער נעהמט דורך, ווען מ'הערט אפילו בעטהאָווען'ס סאָנאַטע, וואָס מען פערשטעהט ווייניגער, ווי מען פיהלט אונטער עריקאַ'ס ערהאַבענער אינטערפּרעטאַציע. מען פיהלט עטוואָס גרויסעס, עטוואָס הערליכעס, עטוואָס אונבעגרייפליכעס. מען פיהלט ווי קליין מיר זענען ענטקעגען דער גרויסער קונסט, וואָס מאַכט אונז פיהלען, ווי אין אונז וועקט זיך עפּעס, ווי אין אונז ריהרט זיך עפּעס און מיר ציטערן... איז דאָס „עטוואָס", וואָס מען רופט גייסט, נשמה? ווער קאָן וויסען. איינס ווייסען אַלע, אַז עריקאַ מאַריני האָט אַ גרויסע נשמה, וועלכע רעדט אַזוי עדעל וועקענדיג אין אונז דאָס שעהנסטע און עדעלסטע און צווינגט צו פיהלען די גרויסע קונסט, וואָס קלינגט אַרויסשטראַהלענדיג פון איהר איידעלער נשמה...

D-ski.

איליא ערענבורג'ס פאָרלעזונגען אין „פילהאַרמאָניע".

דינסטאָג און מיטוואָך, דעם 13 און 14 דעצעמבער וועט דער בעריהמטער יודיש-רוסישער שריפטשטעלער, די קרוין פון דער מאָדערנער רוסישער ליטעראַטור איליא ערענבורג האַלטען צוויי פאָרלעזונגען אין דער רוסישער שפּראַך אויף דאָס טעמא: „דער ראָמאַנטיזם פון דער היינטיגער צייט" און רעציטאַציעס פון אייגענע נאָך נישט געדרוקטע ווערק.

איליא ערענבורג איז אַ חוץ גייסטרייכער שריפטשטעלער אויך גלענצענדער רעדנער און זיינע רעפעראַטען זענען ליטעראַרישע מייסטערווערק.

פרייטאָג איז ערענבורג געקומען קיין וואַרשאַ, וואו ער איז וואַרים אויפגענומען געוואָרען פון פאָרשטעהער פון יודישען און פּוילישען ליטעראַטען-פעראיין.

פוילען וויל ארויסטרעטען פון פעלקער-בונד? קלאנגען, וואס ווערען פערשפרייט איז אויסלאנד.

בערלין, 14 (ספ. טעל.) „בערלינער טאגעבלאט" ברענגט פאלגענדע ידיעה מיט א בעמערקונג, אז מ'דארף זיך צו איהר בעציהען מיט גרויס פאר-בעהאלט:

אין די אויסלענדישע פאליטישע קרייזען געהען ארום קלאנגען, אז פוילען זאל זיין גרייט ארויסצוטרעטען פון פעלקער-בונד, אויב עס וועלען נישט פול-שטענדיג בעפרידיגט ווערען איהרע וואונשען. פוילען פערלאנגט די פולקאמע-צוריקשטעלונג פון די דיפלאמאטישע אוןווירטשאפטליכע בעציהונגען צווישען ווארשא און קאוונא און די פולע אנערקענונג, אז ווילנא געהערט צו פוילען. פון דער פוילישער זייט פרואווט מען אפילו הילף מצד'ן פעלקער-בונד, מ'איז אבער אין פוילען ענטשלאסען אין יעדען פאל אויפ'ן אויסערסטען.

דער ענין ליטע

און מארשאל פילסודסקי'ס ערקלערונג.

מאסקווע, 4. (ספעצ. טעל.) „טאס" טיילט מיט פון גענף, אז מארשאל פילסודסקי'ס ערקלעהרונג וועגען ענין ליטע ווערט אין די קרייזען פון פעלקער-בונד בעטראכט, אלס אולטימאטום און אויפפאדערונג צום פעלקער-בונד.

א בעגעגענוש צווישען פילסודסקי'ן און וואלדעמאראס'ן איז אויסגעשלאסען.

א פויליש-ליטווישע אוניע

וועגען פראיעקט פון בעלגישען מיניסטער סימאנס.

גענף, 4 (ספעצ. טעל.) אין די קרייזען, וואס שטעהען נאהענט צו דער פראנצויזישער ענגלישער דעלעגאציע שמועסט מען, אז ביים ערלעדיגען דעם פויליש-ליטווישען קאנפליקט זאל גענומען ווערען אין אכט דער שוין בעקאנטער פראיעקט פון בעלגישען מיניסטער סימאנס, וועלכען ער האט שוין לאנג פארגעלעגט, און נעמליך — עס זאל געשאפען ווערען א פויליש-ליטווישע אוניע אויף קאנטאן-יסורות, ווי אין דער שווייץ.

ס'הערשט אנ'אלגעמיינע איבערצייגונג, אז דער דאזיגער פראיעקט ווערט שוין ערנסט בעארבייט, און וועט אונטערשטיצט ווערען דורכ'ן מארשאל פילסודסקי, וועלכער פאהרט צוליב דעם קיין גענף.

נעגינס מיט דער קהלה.

(ענדע פון דער 1-טער זייט).

געהערט די מאטיוועז פון די לינקע פראקציעס וועגען פונאנדערלאזען דעם ראט און מיר פערשטעהען זיי, אבער

וואס פארא מאטיוועז האט די אגודה?

אויב ס'איז עמיצער שולדיג אין דער צופוילטקייט פון דער קהלה איז עס די „אגודה". זי האט געהאט די מעגליכקייט אלץ צו טון און האט גארנישט געטון נאר צוליב'ן בענקעל פון פרעזעס.

פרנס מינצבערג האלט, אז דער פארשלאג וועגען פונאנדערלאזען דעם ראט האט קיין דיסקוסיעס נישט געדארפט ארויסרופען, ווייל אלע זענען דערצו מסכים. יעדער האט זיך זיינע מאטיוועז. מיר האבען נישט געלעגט — זאגט ער — די מאנדאטען, ווייל דאס וואלט נישט געברענגט צום פונאנדערלאזען דעם ראט. אויב מ'וויל וויסען אונזערע מאטיוועז פאר פונאנדערלאזען דעם ראט, וועל איך זיי זאגען:

מיר קענען נישט ארבייטען מיט אזוי-גערופענע אונפארטייאישע,

וועלכע פערקויפען זייערע פרינציפען און רעליגיע פאר א טאפ לינזען. מיר קענען נישט לאזען אזא גמינע, וועלכע האט געקענט דערפיהרען דערצו, אז פון דער טריבונע אראפ זאל מען הערען אזעלכע רעדעס וועגען יודישער רעליגיע, ווי מ'האט היינט געהערט, דאס זענען אונזערע מאטיוועז.

דעפ. מינצבערג לעגט פאר אנצונעהמען א בעשלוס, אז

דער ראט ווענדעט זיך צו דער אויפזיכטס-מאכט, אז דער קהלה-ראט זאל פונאנדערגעלאזען ווערען,

און ס'זאלען, ווי אמגיכסטען בעשטימט ווערען נייע וואהלען.

ס'ווערט בעשלאסען צו שליסען די רעדנער-ליסטע און צו בעגרענצען די רעדנער-צייט מיט 5 מינוטען.

ס'רעדען די דאזארעס זעלמאנאוויטש, צעדערבוים, וועלכער ווארפט פאר דער קהלה דאס, וואס זי האט נישט געשאפען קיין נייע חדרים וועניגסטענס פאר 2000 קינדער.

גאלדבערג (פאלקס-פארטיי) שטעלט א פארשלאג וועגען אונצוטרוי דער פערוואלטונג און וועגען פונאנדערלאזען דעם קהלה-ראט.

פראפ. ריגער („התאחדות") פאלעמיזירט מיט דאזאר מינצבערג. ער דריקט זיך אויס וועגען דער „אגודה", אז זי וויל עפענען די טירען פון דער קהלה פאר די מלוכה-זשאנדארמען, ער ווארפט פאר דער פאלקס-פארטיי, אז זי איז די גאנצע צייט געווען א נאכשלעפעניש נאך דער שווארצער קליקע אין דער קהלה.

ס'ענטשטעהט א שארפער ווארט-וועקסעל צווישען דעם רעדנער און אדוו. ווייצמאן.

אדוו. ווייצמאן ערקלערט, אז די פאלקס-פארטיי איז נישט קיין פראלעטארישע, און דערפאר געהט זי אין פערשידענע פאלען מיט פערשידענע פארטייען.

דאזאר פערגאמענט ווארפט פאר דער „אגודה", אז אין ווארשא האבען זייערע חברים בעשטעטיגט א סובסידיע פאר די יודישיסטישע שולען, און דא האבען זיי עס נישט געוואלט טון; מ'דארף — זאגט ער — זיי דערצו צווינגען.

ער טראגט אריין א פארשלאג, מ'זאל זיך ווענדען צו דער אויפזיכטס-מאכט, אז זי זאל פאנאנדערלאזען דעם קהלה-ראט, און דער פערוואלטונג זאל געגעבען א טערמין פון 4 וואכען. אויב אין דער צייט וועט זי נישט בעקומען קיין אויפטראג אדורכצופיהרען די וואהלען זאל זי דימיסיאנירען.

פרנס עדעלמאן פאלעמיזירט מיט מינצבערגען וועגען די יודישע שולען. ווען ער כאראקטעריזירט ווי-אזוי די רעליגיע ווערט דורכ'ן קלער אויסגענוצט אינ'ם קאמף מיט די ברייטע ארבייטס-מאסען, ברעכט אויס א טומעל. מ'לאזט איהם נישט רעדען.

דאזאר בערגער דערצעהלט, אז די קהלה האט אויפגעהערט צו זיין דאס, וואס זי דארף זיין, זי איז געווארען

אנ'ארט פאר פערהאנדלונגען וועגען מאנדאטען אויף ראטמענער, סיים-דעפוטאטען סענאטארען א. אז. וו.

מיט דעם האט זיך פערענדיגט די דיסקוסיע, און מ'איז צוגעטראטען אפצושטימען די רעזאלוציעס.

ס'איז בעשלאסען געווארען אויסצודריקען

אומצוטרוי דער פערוואלטונג און אויפצופאדערען זי זאל דימיסיאנירען,

נאכדעם איז בעשלאסען געווארען זיך צו ווענדען צו דער אויפזיכטס-מאכט, אז זי זאל פאנאנדערלאזען דעם קהלה-ראט און בעשטימען נייע וואהלען.

די זיצונג האט זיך געענדיגט האלב 2 א זייגער ביינאכט.

בעראטונגען וועגען בלאק

פון די פאלקיסטען-דעמאקראטען, פון ציוניסטישען פארטיי-ראט א. א.

ווארשא, 4 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) היינט איז אין ווארשא פארגעקומען א בעראטונג פון צענטראל-ראט פון דער פאלקיסטישער שאבאד-גרופע (פאלקיסטען-דעמאקראטען) וועלכע איז, ווי בעוואוסט, צוגעשטאנען צום בלאק.

א גאנצען טאג איז אויך פארגעקומען א בעראטונג פון פארטיי-ראט פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע.

שפעט אין אוונד האט מען אין לאקאל פון נאציאנאל-ראט אנגעהויבען א בעראטונג מיט אלע איבעריגע גרופירונגען, וועלכע האלטען ביים צושטעהן צום בלאק.

די „אגודה" גרייט זיך צו שאפען אנ'אייגענעם בלאק, צו וועלכען זי האפט אפצורייסען א טייל קליינהענדלער, האנדווערקער און אויך סוחרים, הגם די לעצטע האבען נאך קיין דעציזיע וועגען דעם נישט אנגענומען.

ווארשא, 4. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) אויף דער היינטיגער זיצונג אין לאקאל פון נאציאנאל-ראט האבען אנטיילגענומען פארשטעהער פון ציוניסטען, מזרח'יסטען, „התאחדות", האנדווערקער-ראט, פאלקס-דעמאקראטען, אונפארטייאישע און פרויען-פעראיין.

דער קליינהענדלער-פערבאנד האט צוגעשיקט א בריף, אין וועלכען ער איז מודיע, אז צוליב טעכנישע סיבות האט ער נישט געקאנט אפהאלטען א בעראטונג פון צ.ק. און דערפאר האט ער נישט גענומען קיין אנטייל אין היינטיגער בעראטונג.

דער סוחרים-פערבאנד האט מודיע געווען, אז צוליב דעם, וואס ער האט נישט אנגענומען קיין געהעריגען בעשלוס, האט ער נישט אנטייל גענומען אין דער בעראטונג.

דעפ. גרינבוים האט איבערגעלייענט א לענגערען בעריכט וועגען די פערהאנדלונגען און אויסזיכטען. אין דער דיסקוסיע האבען זיך אלע ארויסגעזאגט פאר'ן צוטרעטען צום בלאק. די האנדווערקער-פארשטעהער האבען דערביי דערקלערט, אז הגם זיי זענען פרינציפיעל פאר'ן בלאק, איז — אויף אנגעהמען א בעשלוס, מוזען זיי אפהאלטען א בעראטונג מיט'ן צ. ק.

אויך די פאלקיסטען האבען ערקלערט, אז וואס שייך פרטים, מוזען זיי זיך בעראטען מיט'ן צ. ק.

די ווייטערדיגע בעראטונגען זענען אפגעלעגט געווארען אויף מארגען (ד.ה. היינט).

בריף אין רעדאקציע.

צו דער היינטיגער גענעראל-פערזאמלונג פון „הזמיר".

היינט קומט פאר אין לאדזער „הזמיר" די יעהרליכע גענעראל-פערזאמלונג. אייגענטליך וועלען היינט פארקומען אזוי צו זאגען 2 גענעראל-פערזאמלונגען מיט א מאל, ווייל פאר א יאהרען איז קיין גענעראל - פערזאמלונג אינגאנצען נישט פארגעקומען. אי פארוואס? איז דער תירוץ: אויפ'ן „הזמיר" פרעגט מען קיין קשיות נישט. ווייל וואלטען מיר געוואלט אנהויבען צו פרעגען, וואלט געווען פיל פראגען צו שטעלען. מיד וואלטען פאר אלעם זיך געפרעגט, פארוואס האט דער „הזמיר" גארנישט געטון אין פערלויף פון די לעצטע 3 יאהר? פארוואס האט מען אויסגעשלאסען אזוי פיל מיטגלידער און דער כאר וואס איז בעשטאנען פון 120 פערזאן, מאכט נישט היינט אויס קיין גאנצע 2 מנינים. פארוואס זענען די טעקסטען צו דער מוזיק געשריבען אין העברעאיש אין דער צייט ווען כמעט דער גאנצער כאר פערלאנגט, אז זיי זאלען זיין געשריבען אין יודיש? וואס איז געווארען מיט'ן שטרייך-ארקעסטער פון „הזמיר", פארוואס איז ער זיך צופאלען א. אז. וו. א. אז. וו.

אבער ווי געזאגט. אויפ'ן לאדזער „הזמיר" איז קיין קשיות נישט צו פרעגען און מיר וועלען דעריבער צוטרעטען צום עצם ענין: וואס אזוינס דארף אויף דער היינטיגער גענעראל-פערזאמלוגג בעשלאסען און דורכגעפיהרט ווערען? קודם-כל מוז ווערען אויסגעדריקט אונצוטרוי דער פערוואלטונג. עס מוז אפגעשאפט ווערען דאס סיסטעם, וואס איינצעלנע רייכע פערזאנען שטיצען דעם „הזמיר" און גיבען דערפאר אכטונג, אז אין קיין פאל זאל נישט דערלאזט ווערען די יודישע שפראך איבער די שוועלען. פאר יוצא-וועגען בלויז ווערען קאנצערט-אפישען געדרוקט אין 3 שפראכען אין יודיש, פויליש און העברעאיש?

די נייע פערוואלטונג וועט דארפען זארגען, אז עס זאל ווערען געשאפען: 1) א געזיכערטער פאנד, וועלכער זאל מעגליך מאכען די עקזיסטענץ פון „הזמיר", 2) א ליטעראריש סעקציע, וועלכע זאל פון צייט צו צייט איינארדנען ליטעראַרישע און ליטעראַריש-מוזיקאלישע אוועגדען א. ז. וו. 3) א קאמיסיע, וועלכע זאל זיך בעמיהען ווי אמשנעלסטען צו עפענען די ביבליאטעק פון „הזמיר", 4) א קרייז פון סימפאטיקער. וועלכער זאל האבען די אויפגאבע אונטערצושטיצען דעם „הזמיר" אויף אלע געביטען; 5) א פאנד אויף אויס-צובילדען די מצהר-פעהיגע און בעגאבטע כאר-מיטגלידער; 6) בעמיהען זיך, אז דער לאדזער שטאט-ראט זאל בעשטימען א געהעריגע סובסידיע פאר'ן „הזמיר"; 7) די איינציגע שפראך, וואס דארף הערשען אין „הזמיר" איז יודיש.

אט די איינצעלנע פונקטען זענען די הויפטריכטס-ליניען, וועלכע עס וועט אויסקומען די נייע פערוואלטונג צו אר-בייטען. מיר ווילען גלויבען. אז די אלע וועלכע וועלען היינט קומען אין „הזמיר" צו דער גענעראל-פערזאמלונג וועלען זיך אפגעבען דעם געהעריגען דין-וחשבון און זיי וועלען מיט אלע כוחות זיך בעמיהען, אז אין דער נייער פערוואל-טונג זאלען אריין די פערזאנען, וועלכע וועלען זיך אונטערנעהמען פאר די אויפגאבען אויסגערעכענטע פונקטען צו קעמ-פען. לאמיר האפען, אז אזא פערוואל-טונג וועט דאך ווערען געשאפען און דאן וועלען מיר זיכער גאר בקרוב זע-הען דעם לאדזער „הזמיר" א פון דאס ניי אויפגעלעבטען און א בליהענדען מיט דעם זעלבען גלאנץ, מיט וועלכען ער האט געבליהט אין די סאמע ער-שטע יאהרען פון זיין ענטשטעהונג.

אליעזר ראדאמסקי.

אויסראטען די יודען

פאר זייער אייגען געלד!

„עפאקא" שרייבט:

עס ליגען נאך גוט אין זכרון די וואהלען צום פריהערדיגען סיים, עס זענען נאך נישט אינגאנצען פערגעסען געווארען די לאזונגען, מיט וועלכע עס איז ארויס דאס געוועזענע „8". פון אלע ווענט האבען געשריגען מיט גרויסע אותיות פלאקאטען:

„שטימט פאר'ן אכטעל" און „ברויט וועט זיין ביליגער".

אזוי האט די ענדעציע געשלעפט צו די וואהל-אורנעס די ברייטע מאסען. צוזאגענדיג זיי ברויט און א לייכט לעבען.

און איצט?

פון סאסנאוויץ מעלדעט מען וועגען א נ עם וואהל-מעטאד פון דער געליבטער ענדעציע. קיין ביליג ברויט זאגט מען שוין נישט צו, נאר מען סטראשעט... מען סטראשעט מיט „באלשעוויזם", און מען סטראשעט אויף אזא אופן, אז עס ווערט שוין עהנליך צו שאנטאזש, מיט וועלכען עס וואלט זיך געמעגט פעראינטערעסירען די אויספאר-שונגס-מאכט.

עס געהען נעמליך ארום פערזאנען און זאמלען געלד אויף די וואהלען, און ווער עס וויל קיין געלד אויף זייערע וואהלען נישט געבען, דער איז א „באלשעוויק".

די אנטיסעמיטישע לאזונגען שטערען נישט די פערזאנען צו בעזוכען אויך די יודען און ארויספרעסען פון זיי געלד.

עס איז זעהר געשיקט, א ראדיקאלער אנטיסעמעטיזם אויסצוראטען די יודען פאר זייער אייגען געלד!

פערבלאנדזשעט.

עס איז פערבלאנדזשעט געווארען א 4-יעהריג יונגעלע שמועליק עפשטיין. רעדט פויליש. געהט אנגעטון אין א העל פיטערעל.

מען בעט דאס קינד אפצופיהרען א היים אויף נאווראט 1.

מעלדונג.

אכטונג, פריזיער-מייסטער!

היינט, מאנטאג, קומט פאר די וויטערדיגע רעגיסטראציע. מיטגלידער און נישט-מיטגלידער מוזען אונבעדינגט קומען. וואס פדיהער זיך רעגיסטרירען ווייל די צייט איז קורץ אין פעראיינס-לאקאל פאלודניאווע 4. 784

Dr. PRYBULSKI

זאוואדזקא 1, טעל. 25-38.

ווענעריישע און האר-הויט-קראנקהייטען. מענער שוואכע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-ליכט (הער-אויספאל), רענטגען-שטראהלען.

נעמט אן פון 9—1 און פון 4—8 אווענד. דאמען פון 4—5 נאכם.

ספעציעלער ווארטע-זאל פאר פרויען.

זאל פילהארמאניע, נארוטאוויטשא 20

גאסטראלען! פון די בעליבטע אמעריקאנער קינסטלער

אננא און היימאן יאקובאוויטש

היינט, מאנטאג, דעם 5. דעצ. 9 אין אווענד-גרויסע

פאפולערע פארשטעלונג פון 1 ביז 2.50 זל.

די מאמע פון דער וועלט

מעלאדראמע מיט געזאנג און טענץ אין 4 אקטען פון זאלאטארעווסקי. די הויפט-ראלע „מרים"-אנא יאקובאוויטש.

ס'נעהמען אנטייל פרויען: בעזמאן, זעווקינא, מאכאראווסקא, פאדערמאן. מענער: אריעל, אייזענבערג, בירנבוים, באלבירסקי, האמבורגער, מאכאראווסקי, נייהויז, פאליאנסקי, צווייליך. מוזיקאלישע לייטונג: ל. זעלמאן. אדמיניסטראטאר: א. בעזמאן. ביהנע-לייטער: מאכאראווסקי.

בילעטען אויף אלע פארשטעלונגען צו בעקומען אין קאסע פון פילהארמאניע.

אנאנס! די נאהנטסטע פרעמיערע „מאלי-דאלי".

באנדע האמאסעקסואליסטען אין ווארשא

סענסאציאָנעלע פרטים וועגן דער ענטדעקטער וואַרשאָווער אויסגעלאַסענקייט.

מיר האָבען שוין נעכטען בקיצור מודיע געווען וועגן דער באנדע האמאסעקסואליסטען אין וואַרשא.

איצט ברענגען מיר נאָך וועגן דער דאָזיגער סענסאַציאָנעלער ענטדעקונג פאָלגענדע פרטים:

די וואַרשאָווער פאָליצײ האָט זיך דערוואוסט, אַז אין וואַרשא זענען פאַראַן אַ גאַנצע גרופּע פּראָסטיטואירטע יונגעלײט, אַזוי גערופענע „פּעדעראַסטען" וואָס פערקויפען זיך צו מענער פאַר געלד. די צאָהל פון די דאָזיגע פערשוינען איז אַ גאַנץ היבשע, זיי האָבען זייערע בערוצעס אין אַלע עקען פון שטאָט ווי צום ביישפּיל: נעבען גאַסען-קלאָזעט אויף נאַפּאָלעאָן-פּלאַץ, ביים הויפּט-וואָקזאַל, אין דער צוקערניע „אודזיאַלאָווע" א. א. וו.

דאָ שפּאַצירען אום די דאָזיגע פּעדעראַסטען, וואָס וואַרפען צו מענער די זעלבע קאָקעטישע שמייכלען און מאַכען אויגעלעך, ווי עס טוען די גאַסען-פרויען. זיי קליידען זיך אַזוי אָריגינעל, אַז זיי וואַרפען זיך גלייך אין די אויגען, און אַפילו זייער אַרט שפּאַציר איז אויך מאָדנע.

די פּאָליציייאישע אָפּסערוואַציע האָט פעסטגעשטעלט, אַז די דאָזיגע חברה-לייט פיהרען אַוועק זייערע געסט אין באָד-אַנשטאַלטען, אין ספּעציעלע מעבלירטע צימערן און אין פּריוואַט-וואָהנונגען. די דאָזיגע חברה-לייט האָבען נישט קיין אַנדערע פערדינסטען, און לעבען אויסשליסליך פון דער דאָזיגער „פּראָפעסיע". זייערע פערדינסטען זענען פערשידענע, ווייל זיי נעהמען פאַר יעדען „קורס" צו 5–10 זל.

קודם-כל האָט מען אָנגעהויבען אָפּסערווירען וואוהין זיי פיהרען די געסט. מען האָט גלייך ענטדעקט 2 אַדרעסען: ביים שוסטער קאַזשמירוש סטאַשאַק (נאָוואָגראָדזקאַ 39), און ביים שניידער יאַן סאַדאָווסקי (כמיעלנאַ 24). די דאָזיגע 2 הייזלעך-אייגענטימער האָבען פערדינגען זייערע צימערן און גענומען דערפאַר פון 5 ביז 15 זל. פאַר יעדען וויזיט. די ביידע פערשוינען זענען גלייך אַרעסטירט געוואָרען.

האַבענדיג אין האַנד די דאָזיגע 2 פערשוינען, האָט די פליה-בריגאַדע ביים אויספאָרשונגס-אַמט אונטער דער אָנפיהרונג פון עלטערן פּשאָדאָווניק קאָוואַלסקי, בעשלאָסען צו אַרעסטירען די „גאַסען-מענער".

אין דער נאַכט פון פרייטאָג אויף שבת איז דורכגעפיהרט געוואָרען א גענעראַל-אַבלאַווע און ס'איז געלונגען צו אַרעסטירען 15 פּעדעראַסטען.

די דאָזיגע חברה-לייט שטאַמען מעהרסטענטיילס פון די נידריגע שיכטען. מענשען ענטוישטע, אָפּגעלעבטע, וואָס ווילען נישט אַרבייטען, נאָר פיהרען אַ לייכט לעבען, זענען זיי אויף „אוטשימאַניע" ביי זייערע געסט און שפּילען די זעלבע ראָל, וואָס מיידלעך פון ביליגען סאָרט. איינער פון זיי אַלעקסאַנדער שטשינסקי אַרבייט אין דער בוכהאַנדלונג פון געבעטנער און וואָלף און פערדינט דאָרט 50 זל. אַ חודש.

כאַראַקטעריסטיש איז, אַז די דאָזיגע „גאַסען מענער" האָבען אויך מעקלער'ס אָדער אַלפאָנסען, וואָס נעהמען פאַר זיך פּראָוויזיע פון פערדינסט. צווישען די אַלפאָנסען זענען אויך פאַרהאַן פרויען. עטליכע פון די אַלפאָנסען האָט מען אויך אַרעסטירט. זייערע נעמען זענען: לודוויקאַ מילטשאַרסקאַ (יאַגעלאָנסקאַ 19), סטאַניסלאַוו זשראַנסקי (נאָוואָגראָדזקאַ 39) א. א.

אויסער דעם האָט מען פערהאַלטען נאָך 8 פערזאָן „געסט" צווישען וועלכע עס געפינען זיך: אַ סוחר, אַ פאַבריקאַנט, אַרטיסט און אַנד. בכלל זענען אין דער אַפערע פערמישט מענשען פון ער אַריסטאָקראַטיע. סוחרים, פאַבריקאַנטען, דאָקטוירים, אינזשיניערען א. א. וו.

ביי אַ טייל פון די אַרעסטירטע „גאַסען-מענער" האָט מען געפונען ליבעס-בריף, וואָס די „געסט" האָבען צו זיי געשריבען:

אַלע אַרעסטירטע האָט מען איבערגעפיהרט אין רשות פון אויספאָרשונגס-אַמט, וואו מען האָט זיי פאָטאָגראַפירט.

דערביי איז פעסטגעשטעלט געוואָרען אַז די „גאַסען-מענער" מאַכען אַ ספּעציעלע בעוועגונג, וואָס דאַרף בעצייכענען זייער „פּראָפעסיע". זיי געהען נעמליך אַרום אויף די גאַסען, האַלטענדיג דעם גראָבען פינגער אינ'ם לעכעל פון דעם לאַץ.

* * *

גאַנץ אונאָבהענגיג דערפון איז די זיטען-פּאָליצײ דערגאַנגען פאָלגענדע געשיכטע:

קיין וואַרשאַ איז געקומען צו פאָהרען פון יאַפּאַן דער 29-יעהריגער אַגראָנאָם טאַדעאוש הערטעל, וועלכער וואוינט שוין עטליכע יאָהר אין טאָקיאָ אויף דער קאָסומיכאַ גאַס 6. אין וואַרשאַ איז ער איינגעשטאַנען אין האָטעל „אייראָפּעיסקי" אין צימער 308.

מיט עטליכע טעג צוריק האָט ער אויפ'ן פּלאַץ סאַסקי אָנגעטראָפען אַ 14-יעהריג אָרים יונגעל און איהם מיטגענומען אין 2 קינאָס, נאָכהער געשטעלט אַ קאָלאַציע אין רעסטאָראַן „פּאָלאָניאַ" און צום סוף איהם אַרויפגענומען אין זיין צימער און אויסגענוצט פאַר זיינע דעגענעראַטישע צוועקען.

צומאָרגענס האָט פּאָליצײ איהם אָנגעהויבען זוכען, אָבער געפּאַקט האָט מען איהם שוין אין פּויזען אויף אַגראַדאָווע גאַס 11.

הערטעל לייקענט אין אַלץ, אָבער נישט קוקענדיג דערויף האָט די פּראָקוראַטור אָנגעהויבען אַן'אויספאָרשונג.

Dr.
ned
H. LUBICZ
צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 32-11
ספּעציאַליסט פאַר הויט, וועגערישע און מע-
נער-שוואַכע קראַנקהייטען. מיט הייליגונגס-קוואַרץ
לאַמפּען (האָר-אויספאַל).
צייטען פון 8—10 און פון 5—8 אָוונט.

ווי אזוי מ'פייניגט אין דער אונגארישע פּאָליצײ

(ענדע פון 3-טע זייט).

אין דער פּאַרטיי, ברעכט אויס אין אַ יאָמערליך-געוויין, וואָס טראָגט זיך אַריבער איבער'ן גאַנצען זאַל, ווען ער שילדערט זיינע איבערלעבונגען אין דער מאַטער-קאַמער פון דער בודאַפּעשטער-פּאָליציי.

„אַ גרופּע פון צעהן שטאַרקע, מערדעריש-אויסזעהענדיגע פּאָליציסטען — דערצעהלט ער מיט אַ טרערען-דערשטיקטער שטימע — האָבען מיך איינגעשלאָסען אין אַן'איזערנעם רייף, וועלכער האָט אַזוי שטאַרק צונויפגעקוועטשט מיין קערפּער, אַז ס'איז מיר אַרויסגעקראָכען די קישקעס...

„די פּאָליציסטען האָבען דוקא געוואָלט, איך זאָל „מודה" זיין, אַז סטעפאַן וואַגי, דער פיהרער פון דער סאָציאַליסטישער אַרבייטער-פּאַרטיי אין אונגאַרן, איז דער אָרגאַניזאַטאָר פון דער קאָנספּיראַטיווער באָלשעוויסטישער פּאַרטיי. און ווען איך האָב דעם דאָזיגען שקר נישט געוואָלט זאָגען, האָט מען מיך צונויפגעבונדען די פיס און מיך אויפגעהאַנגען מיט'ן קאָפּ אַראָפּ, מיר געברענט די אויערען מיט גליענדיגע שפּיזלעך און מיך געצוואונגען דערנאָך, מיט אַ צעבלוטיגטען קאָפּ, מיט צעקאַליעטשעטע הענד און פיס צו טאַנצען אין ראָד, וואָס די פּאָליציסטען האָבען געמאַכט אַרום מיר..."

די שילדערונגען פון די אומענשליכע יסורים, וואָס די 63 אָנגעקלאָגטע האָבען געהאַט צו ליידען אין דעם בודאַפּעשטער פּאָליציי-גיהנום, האָבען געמאַכט אַ נידערשמעטערנדיגען איינדרוק אויף דער גאַנצער עפענטליכקייט, אָהן אַ שום אונטערשייד פון פּאַרטיי. די פראַנצויזישע „ליגע פאַר מענשענרעכט" האָט געשיקט קיין בודאַפּעשט אַ בעזונדערען שליח, דר. באַס, וועלכער דאַרף בעאָבאַכטען דעם גאַנג פון די געריכטס פערהאַנדלונגען, אויף וועלכע מען קוקט היינט אין דער גאַנצער ציוויליזירטער וועלט מיט גוואַלדיג-ליידענשאַפטליכער שפּאַנונג... (טאָג)

Dr. H. Wołkowyski
זאַכאָדניאַ 57 (צעגעלניאַנאַ 19)
טעלעפאָן 37-70
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט- און וועגערישע קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען.
נעהמט אָן פון 1 ביז 2 און פון 4—8 אָוונט
פאַר פרויען פון 4—5 אין אַ ספּעצ. וואַרטע-זאַל.

Dr. Z. Rakowski
ספּעציאַליסט פאַר אויערען, נאָז, האַלז, און לונגען-קראַנקהייטען.
מאַנטשאַנטיאַנאָווסקאַ 9, טעלעפאָן 37-31
שפּרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7.
נעמט אויך אָן אין לעטשניצע זגערושער 47
פון 10—11 און נ.מ. פון 3—4.

די פּרינצעסין און דער עמיגראַנט

די גאַנצע מערקווירדיגע געשיכטע וועגן דער חתונה פון קייזער ווילהעלם'ס שוועסטער מיט אַ יונגען רוסישען אַוואַנטוריסט.

דער פּאָליציי-שעף איז אַזש אויפגעציטערט געוואָרען, ווען דער רוסישער שלעפּער האָט איהם, כדי איהם צו איבערצייגען, דערציילט אַלע איינצעלהייטען פון זיינע „ליבעס-בעציהונגען" מיט דער אַלטער פּרינצעסין, מיט וועלכער ער האָט זיך צום ערשטען מאָל בעגעגנט ערשט בלויז מיט איניגע וואָכען צוריק... ער האָט געפּרובט פון איהר ענטלויפען, אָבער די פערליבטע אַלטע פּרינצעסין האָט איהם געוואָלט צוריק פערנאַרען אין איהר פּאַלאַץ; פלעגט זי איהם פערוואַרפען מיט בריף און פערשיטען מיט געלד און מתנות...

דער פּאָליציי-שעף האָט פּאָרלויפיג אַרעסטירט זובאָוו'ן, אָבער די אויספאָרשונג אין באָן, אין דער הויפּטשטאָט פון דער פּרינצעסין וויקטאָריאַ, האָט איהם באַלד איבערצייגט, אַז דער יונגער רוסישער עמיגראַנט האָט דערצעהלט הוילע אמת.

דער פּאָליציי-פּרעזידענט האָט געמוזט בעפרייען זובאָוו'ן פון אַרעסט, און די סקאַנדאַל-געשיכטע איז שוין דענסטמאָל גלייך בעקאַנט געוואָרען אין דער דייטשער פּרעסע און האָט אויפגערודערט גאַנץ דייטשלאַנד. אָבער זובאָוו נאָך זיין בעפרייאונג, האָט שוין ווידער געהאַט ליידיגע קעשענעס; די פּרינצעסין האָט געזעהן, אַז ער וויל זיך צו איהר נישט אומקעהרען, האָט זי איהם געהאַט אויפגעהערט צו שיקען געלד, האָפענדיג, אַז דאָס וועט אפשר אויף איהם גיכער ווירקען, אַז ער זאָל קומען צו פאָהרען ווידער צו איהר און זיך וואַרפען אין איהרע אָרעמס... ער האָט אָבער בעסער זיך בעטראַכט פון דאָסניי זיך צו לאָזען וואַנדערען איבער דער גרויסער וועלט און צו זוכען דאָרטען זיין גליק...

*

אין די ערשטע טעג פון דעם פערגאַנגענעם זומער איז ער געווען געקומען אין פּאַריז.

זובאָוו האָט זיך בעוויזען דעם פערגאַנגענעם זומער אין פּאַריז נישט צום ערשטען מאָל. אַראָפּגעהענדיג צופוס פון וואָקזאַל, מיט ליידיגע הענד, איז ער גלייך אַוועק אין דעם לאַטיינישען קוואַרטאַל, וואו עס לעבען איצט פיל אָנגעלאָפענע אָרימע רוסען: נישט ווייט פון „סאָרבאָן" (אוניווערזיטעט) איז ער נעגאַנגען זוכען אַ רוסישען רעסטאָראַן, וואו ער פלעגט אָפט פערברענגען פריהער, בשעת ער פלעגט זיין אין פּאַריז. אין גרויסע גראָבע שטיוועל, אין אַ ברוינעם איינגעפּאַכען מאַנטעל און אין אַ לעדערנער היטעל, האָט ער אויסגעזעהן ווי אַ פערמידער מאַטראָס, וועלכער יאָגט זיך אַ גוטען לעב צו טון. ער האָט געהאָפט אין דעם בעקאַנטען רוסישען רעסטאָראַן צו געפינען, וועלכע נישט איז לאַנדסלייט, אַרום וועלכע ער זאָל קאָנען, וואָס עס איז געניסען. אָבער יענער רוסישער רעסטאָראַן האָט שוין לאַנג געהאַט באַנקראָטירט און זיך פערמאַכט. ווי דאָס רוב געשעפטען פון די רוסישע עמיגראַנטען, וועלכע בויען זיך אויף פלוצלונג און געהען אונטער פלוצלונג—און אויפ'ן אָרט פון יענעם רעסטאָראַן איז שוין דאָ איצטער גאָר געווען אַ פראַנצויזישער דאַנסינג פון דעם אָרימען סאָרט. זובאָוו, ווייזט אויס, איז געווען גאַנץ פערצווייפעלט, נישט געפינענדיג דאָ דאָס, וואָס ער האָט געזוכט און אויף וואָס ער האָט מסתמא גרויסע האָפנונגען געלייגט צו בעקומען דאָ; וועניגסטענס, עטליכע פרוטות פאַנאַנדערצופיהרען די הענד. עס איז געווען נאָך אין סאַמע פריה-מאָרגען, בשעת אין דאַנסינג האָל איז נאָך כמעט געווען ליידיג. די ווירטין פון דעם דאַנסינג-האָל און די פערשלאָפענע דינערשאַפט האָבען אָנגעקוקט מיט נייגעריגקייט דעם משונה'דיגען, פערדאגה'טען גאַסט און צוגעגאַנגען צו איהם נאָהענטער פרעגען, וואָס ער פערלאַנגט.

— איך בין דער שלים'מזל'דיגסטער מענש אין דער וועלט—האָט ער געזאָגט אין פראַנצויזיש מיט אַראָפּגעלאָזטע אויגען—איך האָב נישט אין קעשענע אפילו אַ „סו" (די קלענסטע פראַנצויזישע מטבע). איך קום איצטער פון דייטשלאַנד. דעם גאַנצען ווייטען וועג האָב איך געמאַכט צופוס, זיך אָפּשטעלענדיג אין פערשידענע שטעט און דערפער. איך האָב געמוזט מאַכען אַ גרויסען אומוועג און דרעהען זיך איבער זייטיגע וועגען, ווייל איך האָב אפילו נישט געקאָנט מיר בעזאָרגען אַן'אויסלענדישען פּאַס מיט די נויטיגע וויזעס. דעריבער האָב איך געמוזט קלעטערען אַהער, אין פראַנקרייך איבער די הויכע בערג. נאָר דאָס איז אָבער אַלץ גאָרנישט... איך פערליר נישט מיין מוטה און מיין גלויבען אין מיין גליק. איך האָב שטענדיג גרויס מזל אין שפּילען. מיר איז אָבער ביז איצט נישט בעגאַנגען, ווייל איך פלעג בלויז שפּילען אין קאָרטען. איצט וויל איך זיך פּרוּווען שפּילען אין פערד-געיעג. אין פּאַריז קומט מען פון דער גאַנצער וועלט שפּילען אויף די פערד-רייסעס, און איך בין זיכער, אַז דאָס מאָל וועט שוין מיין מזל פון מיר זיך נישט אָפּקעהרען. ווען איך האָב נאָר צו שטעלען אין קאָן 5 פראַנק, ווער איך היינט רייך!...

די ווירטין און די דינער פון דאַנסינג זענען שוין, ווייזט אויס, געוועהנט צו זעהן יעדען טאָג אַזעלכע שלים-מזל'ניקעס און זיי זענען נישט גערירט געוואָרען פון זיינע רייד. אָבער אין דאַנסינג איז גראָד אַריינגעקומען פון גאַס אַן'אָרימער הענדלער פון אַלטע זאַכען; האָט ער דערוויל דערהערט די זיכערע און „טיף איבערצייגענדע" ווערטער פון דעם יונגען אומבעקאַנטען מענשען, האָט עס אויף איהם געמאַכט אַזאַ טיפען איינדרוק, אַז ער האָט אַרויסגענומען פון קעשענע 5 פראַנק און איהם דערלאַנגט.

— דער געווינס—האָט זובאָוו געזאָגט, אַרומכאַפּענדיג און קושענדיג דעם אָרימען אַלטוואַרג-הענדלער—דער געווינס וועט זיין בשותפות פאַר אונז ביידען. איהר קאָנט זיין גאַנץ רוהיג, מיין ליבער אומבעקאַנטער פריינד; פון היינטיגען טאָג אָן וועט איהר שוין נישט דאַרפען מעהר האַנדלען מיט שמאַטעס. מיר וועלען ביידע היינט מאַכען אַ פערמעגען! פערלאָזט זיך נאָר אויף מיר!...

זובאָוו האָט זיך צופוס אַוועקגעשלעפּט צום ווייטען געיעג-פּלאַץ, אָבער ביי די פערד איז איהם געגאַנגען נישט בעסער, ווי אין די קאָרטען.

אין אָוונד איז ער ווידער שוין געווען אָהן איין „סו" אין קעשענע. פּונקט ווי אין דער פריה. ער איז געווען שרעקליך מיד און הונגעריג. איז ער אַריין אין דעם ערשטען בעגעגענטען ביליגען קאַפע, זיך צוגעזעצט צו אַ טישעל און בעשטעלט אַ גלאָז ביר און אַ פּאָר „סאַנדוויטשען", נישט וויסענדיג מיט וואָס ער וועט דערנאָך בעצאָהלען. אָבער זיין אמת'ער מזל, וועלכער איז שטענדיג געווען נישט אין שפּיל, נאָר אין ליבע, האָט איהם אויסגעהאָלפען. ביי אַ צווייטען טישעל איז געזעסען אַ יונגע שעהנע בלאָנדינקע. דאָס איז געווען אַן'אָרימע גאַסען-מיידעל, וועלכע האָט געוואַרט אויף אַ גוטען בעלן. זובאָוו האָט איהר גענומען „מאַכען אויגלעך", און אַזוי ווי ער איז אַ שעהנער יונג און זי האָט געגלויבט, אַז ער האָט געלד אויך (זובאָוו אין זיינע ערנסטע צייטען פלעגט שטענדיג מאַכען דעם איינדרוק פון אַ וואוילהאַבענדען לעבע-יונג), האָט זי זיך לאַנג נישט געלאָזט בעטען און זיך צוגערוקט צו איהם. מען האָט זיך פאַנאַנדערגערעדט, מען האָט זיך פרעהליך אונטערהאַלטען, און אין אַ שעה אַרום איז מען שוין געווען שטאַרק בעפריינדעט. דער יונגער רוס איז איהר זעהר געפעלען געוואָרען, און זי האָט איהם איינגעלאַדען צו זיך, ווי עס פיהרט זיך אין פּאַריז. אָט דאָ האָט דער נייער פריינד איהר אַריינגערוימט אַ סוד אין אויער, אַז ער קאָן זיך נישט ריהרען פון אָרט, ווייל ער האָט נישט מיט וואָס צו בעצאָהלען פאַר זיין אָרימע „וועטשערע", וואָרום „נאָר זיין געלד ביז דעם לעצטען פראַנק, האָט ער נאָר וואָס פערשפּילט אויף די פערד-געיעג אין „לאָנשאַן"...

— און מען זאָל עס נאָך גלויבען—האָט ער איהר געזאָגט,—אַז נאָך גאָר נישט לאַנג האָב איך געלעבט אין אַ פּאַלאַץ, ווי אַ פּרינץ, אַרומגערינגעלט פון צעהנדליגער דינער, און אַ אמת'ע פּרינצעסין. די שוועסטער פון דעם דייטשען קייזער ווילהעלם פלעגט חלש'ען נאָך מיינעם אַ קוש!... מיר האָט אָבער ענדליך דערעסען, ווי דער טויט, אַזאַ לעבען אין וואוילטאָג, וואָרים עסען הוילע האָניג ווערט דאָך אויך מיאוס, און איך בין ענטלאָפען, וואו די אויגען האָבען מיר געטראָגען אָט אַזוי ווי איך שטעה און געה!...

זובאָוו'ס ערצעהלונג האָט אַזוי טיף געווירקט אויף דער נאַאיווער אָרימער גאַסען מיידעל, אַז זי האָט אַ ווײלע נישט געקלערט און בעצאָהלט פאַר איהם די רעכענונג אין קאַפע, און פון יענעם מאָמענט אָן איז ער געוואָרען איהר געליבטער, מיט וועלכען זי האָט געטיילט איהר קליינעם ענגען צימער ווי אויך גאָר איהרע פערדינסטען פון דער גאַס... אויף מאָרגען זענען זיי שוין ביידע אַרומגעגאַנגען איבער די פּאַריזער ווײן-קעלערס פון מאָנמאַרטער, און די שעהנע בלאָנדינקע פלעגט פאַר אַלע איהרע בעקאַנטע פאָרשטעלען מיט שטאָלץ איהר נייעם „פריינד", וועלכער איז געווען דער געליבטער פון דער פּרינצעסין וויקטאָריאַ, קייזער ווילהעלם'ס שוועסטער, וואָס ער האָט אויסגעביטען אויף איהר, אויף דער אָרימער גאַסען-מיידעל!...

(פאָרטזעצונג קומט)

ארעסטירט אין ווארשא א „מאכער פון אדראטשעניעס" פון מיליטער-דינסט.

אין דער אפערע זענען פערמישט קרובים פון הויך-געשטעלטע פערזאנען.

אין האטעל „בריסטאל" אין ווארשא איז אונטער'ן חשד פון אויסבעהאלטען זיך פון מיליטער-דינסט פערהאלטען געווארען דורך דער פאליציי א געוועזער קאנסטאנטי דאלינסקי, דער איי-גענטימער און איינוואוינער פון גוט רושעושאווא אין וולאצלאוועקער קרייז. מען האט דאלינסקי'ן אבגעפיהרט אין דער מיליטער-אבטיילונג פון רעגירונגס-קאמיסאריאט, וואו דער פערהאלטענער האט ערקלערט, אז טראץ דעם, וואס ער האט בעקומען א „קארטא פאוואלא-ניא", האט ער זיך אין פולק נישט גע-שטעלט, ווייל זיין בעקאנטער רישארד קוויאטקאווסקי, וואס וואוינט אין ווארשא אויף מארשאלקאווסקא 91, האט זיך אונטערגענומען איהם צו פערלייכטערן די פראצעדור פון פערלענגערן דעם טערמין פון צושטעלען זיך. אלס גרונד פאר דער פערלענגערונג האט געזאלט דינען דער אומשטאנד, וואס דאלינסקי האט גראד געהאלטען ביי'ם דורכפיה-רען די פארצעלאציע פון זיין גוט, ביי וואס זיין אנוועזענהייט איז געווען נויטווענדיג.

פאר דורכפיהרען די דערמאהנטע פארמאליטעטען האט קוויאטקאווסקי זיך בעשטימט א סומע פון 3000 זל. דאלינסקי, וועלכער האט נישט געהאט קיין אנדער ברירה, איז אויף דער דא-זיגער פאדערונג איינגעגאנגען, אבער ער האט געפאדערט א בעשטעטיגונג פון דעם בעטרעפפענדען אמט. קוויאטקאוו-סקי האט איהם אזא בעשטעטינונג גע-געבען. דארט איז געזאגט געווארען, אז דער רעגירונגס-קאמיסאריאט האט דעם ענין איבערגעשיקט אין די וויי-טערדיגע ענטשפרעכענדע אמטען.

דערווייל האט זיך קוויאטקאווסקי גע-מאלדען אין רעגירונגס-קאמיסאריאט, וואו ער האט געפרובט אינטערווענירען לטובת דעם פערהאלטענעם דאלינסקי, ער האט אבער נישט פאראויסגעזעהען, אז ער וועט אויך ארעסטירט ווערען. ווען מען האט איהם פערהאלטען, האט קוויאטקאווסקי פערזוכט דורך א בע-אמטען פון רעגירונגס-קאמיסאריאט צו מעלדען וועגען דעם דעם אדוואקאט סקיבאווסקי, אבער אויך דער דאזיגער פלאן האט זיך איהם נישט איינגעגעבען.

אין דער אויספארשונג האט קוויאטקאוו-סקי זיך מודה געווען און דערצעהלט, אז ער האט דעם ענין ערלעדיגט דורך זיין בעקאנטע יאנינא פארוך (מאזא-וויעצקא 16), וועלכע האט, ווי קוויאט-קאווסקי בעהויפטעט, אונגעוועהנליכע פערבינדונגען אין רעגירונגס-קאמי-סאריאט.

דער לייטער פון דער מיליטער-אפ-טיילונג אין רעגירונגס-קאמיסאריאט ה' שמידט און דער רעפערענט יאשינסקי, וועלכע האבען אונטערגעשריבען די אויבענדערמאהנטע בעשייניגונג, וואס קוויאטקאווסקי האט געגעבען דאלינ-סקי'ן, האבען ערקלערט, אז זיי האבען די בעשייניגונג ארויסגעגעבען לויט ספעציעלער ביטע פון דעם בעאמטען פון רעגירונגס-קאמיסאריאט בארטקע-וויטש.

ווען מען האט דאלינסקי'ן אריבער-געפיהרט אין אויספארשונגס-אמט, האט ער נאך צוגעגעבען, אז קוויאטקאווסקי האט איהם אויך פארגעשלאגען די פער-מיטלונג פון א געוויסער סאבינא דוביעל (אקאפאווא 2), וועלכע איז א טענצערין אין טעאטער „קארוזעלא" און איז אויך א גוטע בעקאנטע פון קוויאטקאווסקי און דאלינסקי. לכתחלה האבען זיי ביי-דע, דאלינסקי און קוויאטקאווסקי, ארום-גערעדט דעם ענין אין טעאטער „קא-רוזעלא", וואו זיי זענען געווען אויף א פארשטעלונג און דארט איז אויך דאס געשעפט צוגעקלאפט געווארען אויף דער סומע פון 3000 זל.

שפעטער האט זיך דאלינסקי דער-וואוסט צופעליג, אז ער ווערט געזוכט און ער האט זיך געוואלט צושטעלען אין פולק, אבער קוויאטקאווסקי האט זיך אינצווישען מיט איהם בעגעגענט און פערזיכערט, אז זיין ענין איז אויף א גוטען וועג, דערפאר האט אויך דאלינ-סקי זיך נישט צוגעשטעלט.

די גאנצע אפערע איז איבערגעגע-בען געווארען דער פראקוראטור.

די אפערע האט ארויסגערופען א גרויסע סענסאציע אין די פאליטישע קרייזען. עס שטעלט זיך נעמליך ארויס, אז די פרוי פארוך איז א קוזינקע פון געוועזענעם הויפט-קאמענדאנט פון דער פאליציי און איצטיגער ענדעקישער ווי-צע-פרעזידענט מאריאן באזשענצקי. עס איז דעריבער קיין וואונדער נישט, וואס זי האט ווירקליך געהאט בעציהונגען אין רעגירונגס-קאמיסאריאט.

דער העלד פון דער אפערע קוויאט-קאווסקי איז ווידער א ברודער פון בע-וואוסטען פוילישען פאעט רעמיגיוש קוויאטקאווסקי.

PERFUMERJA
J. Drukier, Łódź
ULICA ZAWADZKA 11
עמפפעהלט א רייכען אויסוואהל
פון די נייעסטע פערפומען,
טואלעט-זייפען, קרעמען, פודער,
קעלנישע בלומען-וואסערן ווי אויך אלערליי
קאסמעטיק צו קאנקורענץ-פרייזען
פאר ענגראסיסטען ראבאט
בעמ.: פודער קאטי און הוביגאן אויף דער וואג

יורידישע עצות.

אין דער דאזיגער אפטיילונג גיט די רעדאקציע פון „נייעם פאלקסבלאט" ענטווארטען אויף יורידישע פראגען, וואס ווערען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופאן.

יורידישע אפטיילונג פון „נייעם פאלקסבלאט".

ביים דערלאנגען אן אנפראגע אויף א יורידישע עצה, דארף צוגעלעגט ווערען דער קופאן מיט דער דאטע פון טאג, ווען די אנפראגע ווערט אריינגעגעבען. אויף אנפראגען אהן קופאן, וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

גילטיג דעם 5. דעצעמבער 1927.

6506. א לעזער פון נארוטאוויטש 11
איהר מוזט זיך תיכף רעגיסטרירען, געוועהנליך דראהט א געלט-שטראף. אויב איהר וועט צושטעלען א בעשטע-טיגונג פון א דאקטאר, אז איהר זענט געוועזן קראנק, וועט מען אייך פון דער שטראף בעפרייען.

6507. א לעזער פון נומער 9.
אז איהר האט א דיפלאם אלס שניי-דער-מייסטער, דארפט איהר שוין נישט פארשטעלען קיין שום אנדערע פאך-קוואליפיקאציעס און איהר קאנט זיך אויף דעם סמך ווייטער פיהרען אייער ווערקשטאט.

6508. פאקין פון פיעטריקאווער ג.
ס'איז א פראגע נישט בלויז פון די אדער אנדערע בעדינגונגען נאר קודם כל פון דעם אומשטאנד, צי די בעדינ-גונגען שטימען מיט די פערפליכטענדע געזעצען. דעריבער דארפט איהר זיך ווענדען צו א רייענט אדער אדוואקאט, וואס זאל אייך דעם אבמאך רעדאגירען.

6509. א.–טש.
אויף איינבינדער איז חל די פער-ארדנונג וועגען אינדוסטרי-געזעץ אבער נישט אויף דרוקער.

6510. בלאט.
זאקען-מאכער ווערען נישט אויסגע-רעכענט אין דער רשימה פון מלאכות, אויף וועלכע ס'איז חל די פעראָרדנונג וועגען אינדוסטריע-געזעץ.

6511. א געטרייער לעזער פון שוו. יאקובא.
אויב דער הויז-ווירט גיט גוטוויליג איבער די וואוינונג אונטער די פאר-שריפטען פון דעקרעט וועגען לאקאטא-רען-שוץ, איז דער אפמאך גילטיג, קוים איז דער אפמאך אויף אזא אופן גע-שלאסען געווארען דארף נאר פעסטגע-שטעלט ווערען דאס גרונד-דירה-געלד אבער בשום אופן נישט, אז איהר פער-פליכטעט זיך צו צאהלען יעדעס קווארטאל 100 זל.

6512. ק. נומער 5.
פרובירט דעם ענין צו ערלעדיגען אין פינאנץ-אמט.
אויב ס'וועט זיך אייך נישט איינגע-בען, איז נישט פערהאן קיין אנדערען אויסוועג, ווי נאר זיך צו ווענדען אין געריכט.

6513: א שטענדיגער האלב-לעזער.
6514 ג. האכבערען.
6515 א שטענדיגער לעזער פון נ. פ. H. L.
6516. בירנצווייג נ. ל.
6517. לעזער פון ברושעזשינער גאס.
6518. יהושע נח.
6519. יחזקאל.
וועגען אייערע ענינים דארפט איהר זיך פערזענליך ווענדען צו אונזער יוריסט אין רעדאקציע פון 3 – 4 טעגליך מיט-ברענגענדיג די ציימונג.

6520. א לעזער פון זגערזש.
איהר מוזט האבען אנ'ערלויבניש פון דער מיליטער-מאכט אויף חתונה צו האבען.
אויב איהר האט חתונה אהן אנ'-ערלויבניש, דראהט אייך דערפאר ביז 150 זל, געלד-שטראף עווענטועל ארעסט.

רעדאקציאנס-קאלעגיום: מ. בראדערזאהן, ל. בראנ[illegible] ח. י. בושוטאווסקי, ב. זינגער פאראנטווארטל. רעד.: ה. קויפמאן
ארויסגעבער: פערלאג „נייער פאלקסבלאט", פראדוציר קאאפעראטיוו מיט בעש. האפטונג.

אין די ציין פון טיגער.

סענסאציאנעלער ראמאן

פון מאריס לעבלאן

15

פערענא האט א ציה געטון מיט די פלייצעס.

– ביזט א נאר, אלעקסאנדער. דיין איצטיגע אנשטענדיג-קייט פאלט דיר אויפ'ן מוח. ווער זאגט דיר דען עפיס וועגען ענדערונגען?

– איך מיין, אייערע קאמבינאציעס...

– ס'ארא קאמבינאציעס? מיט צוויי שעה צוריק האב איך דאך וועגען גארנישט געוואוסט! גאט אליין האט דאך מיך גע-מאכט פאר מארנינגטאנ'ס א יורש. אום איהם זיך געגענצושטעלען, מוז איך...

– וואס זשע זאל זיין?

– מיין מיינונג איז, אז מ'דארף זיך נוקם זיין פאר מאר-נינגטאנ'ם טויט, געפינען זיינע יורשים און פונאנדערטיילען צווי-שען זיי צוויי הונדערט מיליאן. אט דאס איז אלץ, וואס איך דארף טון. איז עס דען נישט די אויפגאבע פון אנ'ארענטליכען מענש?

– יא, אבער...

– מיינסט, אז איך וועל עס נישט קענען, ווי געהעריג אויספיהרען?

– שעף!

– הארך זשע מיך אויס, ווען דו זאלסט בעמערקען אין מיינע טאטען עפעס אזוינס, וואס זאל זיך דיר אויסווייזען צו זיין פערדעכטיג, דערלויב איך דיר... נאכמעהר... איך בעפעהל דיר: נעהם מיך אן פאר'ן קאלנער און שלעפ מיך אין קאזע!... דאס איז דיר גענוג, צי נישט?

– פאר מיר וואלט עס געווען גענוג, אבער... ווען עמי-צער זאל אייך ארויסגעבען?

– ווער קען מיך דען ארויסגעבען?

– נו, עמיצער פון די אמאליגע חברים.

קיינער פון זיי איז דא נישטא.

– וואס איז דען מיט זיי געשעהן?

– דאס איז מיין געהיימעניש. איך האב זיי אלע ארויסגע-פטר'ט פון פראנקרייך. בלויז דיך האב איך איינגעארדענט אין דער פאליציי, כדי אין פאל פון א נויטווענדיגקייט, זאל איך דיך האבען אונטער דער האנד. איצט זעהסטו, אז איך האב גוט גע-מאכט.

– נו, און אויב מ'וועט ענטדעקען, ווער איהר זענט?

– איז וואס וועט זיין?

– וועט מען אייך ארעסטירען.

– דאס איז אוממעגליך.

– פארוואס?

– צוליב א זעהר וויכטיגער סיבה, וועגען וועלכער דו האסט נאר-וואס גערעדט: איך בין דאך שוין פון לאנג גע-שטארבען...

דער דאזיגער ארגומענט האט געמאכט אויף מאזע'ן אנ'-ערשיטערענדען איינדרוק. אין איין רגע האט ער פערשטאנען, אז די סיבה איז זעהר א לאגישע, און גלייכצייטיג א לעכערליכע. ער האט דעריבער ארויסגעפלאצט מיט א הילכיגען געלעכטער:

– כא-כא-כא! ס'איז בנאמנות א שיינע מעשה!.. געשטארבען – בעגראבען!.. כא-כא-כא! און זאל מען איהם איצט ארעסטירען!

* * *

דער אינזשינער היפאליט פאוויל האט געוואוינט אויפ'ן בולווער סושע אין א גאנץ גרויסע ווילע מיט א גערטענדעל דערביי.

דאן לואי פערענא איז צוזאמען מיט מאזע'ן אוועק אין נאהענטסטען קאמיסאריאט, וואו זיי האבען געבעטען, אז פאוויל'ס ווילע זאל אפגעהיטען ווערען די גאנצע נאכט דורך צוויי פאליציי-פונקציאנערען, וועלכע זאלען האבען א פעראָרדנונג צו ארעסטי-רען יעדע פערדעכטיגע פערזאן, וואס וועט וועלען אריין אין דער ווילע.

דער פאליציי-קאמיסאר האט זיי צוגעזאגט צו געבען זיין הילף.

דערנאך איז פערענא מיט'ן סערזשאנט אוועק אויף מיטאג אין א רעסטאראן.

א זייגער האלב-ניין זענען זיי שוין ביידע געווען פאר'ן הויפט-איינגאנג פון דער ווילע.

– אלעקסאנדער – האט פערענא א פרעג געטון – האסט נישט קיין מורא?

פארוואס זאל איך מורא האבען, שעף?

– ווי פערשטעהסטו נישט? שיצענדיג דעם אינזשינער פא-וויל און זיין זוהן פון טויט, שטערען מיר עמיצען, וואס האט גרויס פעראינטערעסירונג אין זייער טויט, און וועלכער וועט זיך נישט אפזאגען פון קיין שום זאך, כדי אפצורוימען אונז פון וועג! נו, האסטו נישט קיין מורא?

– ס'קאן זיין, אפשר אנ'אנדערש מאל. איצט אבער האב איך קיין מורא נישט, כל זמן איך בין דא לע'ם אייך

מאזע האט אנגעקלונגען.

די טיר האט זיך געעפענט, און ס'איז ארויס א דינער, וועלכען מאזע האט איבערגעגעבען זיין וויזיט-קארטעל.

היפאליט פאוויל האט זיי ביידען אויפגענומען אין זיין ארבייטס-צימער.

אויף דעם טיש זענען געווען אנגעווארפען פאפירען און ביכער. אויף די זייטיגע פולפיטען און פאליצעס זענען געהאנגען צייכענונגען און געשטאנען שטאלענע מאדעלען פון אפאראטען, וואס דער אינזשינער פאוויל האט זיי אליין אויסגעבוים אדער ערפונדען.

לעם דער וואנד איז געשטאנען א ברייטע קאנאפע.

ענטגעגען זענען געווען געדרייטע טרעפען, וואס האבען געפיהרט אויבען-ארויף

פון מיטען סופיט איז אראפגעהאנגען אנ'עלעקטרישע לאמפ אין דער פארם פון א שפין.

אויף דער וואנד איז געווען א טעלעפאן.

(פארטזעצונג קומט).

דערמיט מאַך איך בעקאַנט, אַז נאָך אַ גרינדליכען רעמאָנט,
האָב איך ערעפענט אַן׳ערשטקלאַסיגען

דאַמען-און הערען-סאַלאָן

אונטער דער לייטונג פון בעוואוסטע פאַכמענישע קרעפטען.

פרייז-קוראַנט פון דאַמען-סאַלאָן		פרייז-קוראַנט פון מענער-סאַלאָן	
שערען	60 גר.	ראַזירען מיט קאָל.וואַסער	40 גר.
מאַניקור	60 גר.	שערען	80 גר.
וואַסער-אָנדולאַציע		מאַסאַזש פון געזיכט	50 גר.
פאַרבען די האָר זיט אריינ. HENNÉ		קאָפּ-וואַשען	50 גר.

מיט אַכטונג 396

M. KUPKA
Południowa 12

דעם טיפסטען ביילייד דריקען מיר
אויס דער פאַמיליע פאַמעראַנץ
און שוועסטער געלע, צוליב׳ן טויט
פון זייער ליבע מוטער נ״ע

לאה קארו

המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי
ציון וירושלים. פאַמיליע קלין.

אַ עפענטליכע ווענדונג
צו דער לאָדזער יודישער בעפעלקערונג!

אַזוי ווי צוליב פערשידענע סיבות בין איך די לעצטע יאָהרען פעראָרימט געוואָרען און מיין פאַמיליע, וואָס בעשטעהט פון 5 נפשות זענען אַלע קראַנק, בין איך געצוואונגען זיך צו ווענדען צו דער עפענטליכקייט, ווייל עס דראָהט מיר צו פערלירען מיין וואוינונג און צו בלייבען אויף דער גאַס.

דעריבער ווענד איך זיך איצט צו דער יודישער געזעלשאַפט, אַז זיי זאָלען קומען און זיך פער-אינטערעסירען מיט מיר און מיר אַרויסהעלפען אין מיין נויט, אויך מיין פאַמיליע, זאָלען מיר בייהילפיג זיין ווי ווייט מעגליך.

מרדכי גרינבאַרד,
באַלוטער מאַרק 2.

ס'איז געפונען געוואָרען
א פאַרטפעל

מיט אַ מיליטער-ביכעל אויפ׳ן נאָמען קרימהאָרן און אַנדערע דאָקומענטען. אָבצונעהמען געגען אַנאָנס-קאָסטען אין אַדמ. פון „נייעם פאָלקסבלאַט". 781

MIEJSKI KINEMATOGRAF OŚWIATOWY
Wodny Rynek, telefon 18-26.

Od wtorku, dn. 29 do poniedziałku, dn. 5 grudnia wł.

DLA DOROSŁYCH:

Dramat w 10-ciu częściach

KRÓLOWA NIEWOLNIKÓW

podług powieści Bidora Hagard'a
p. t.: „Księżyc Izraela".

W rolach głównych:
MARJA KORDA i Marjette MARCHAL

DLA MŁODZIEŻY:

„KAUKASKI PARTYZANT"
(Abrek Zaur)

Legenda kaukaska w 10 częściach.

Nad program???

Ceny miejsc: dla dorosłych: I—70, II—60, III—30 gr.
dla młodzieży: I—25, II—20, III—10 gr.

8-טנג ה״ה פריזערס!

איך בעזיץ אַ רייכען אויסוואַהל פון

קעלנישע און בלומען-וואַסערן

צו אוזלכע נידריגע פרייזען פון 3.60 אַ קילאָ
וועזשעטאַל גאַר . . . . . 3.— „ „
פיקסין . . . . 7.75 „ „
ברילאַנטין . . . . . . 3.60 „ „
ווי אויך אַלע אַרט פריזיער-צובעהערע צו פאַבריקס-פרייזען. מיט אכטונג

Perfumerja J. DRUKIER, Zawadzka 11

Ubiegłą sobotę o godz. 11-ej wieczorem, jadąc z dworca Łódź—Fabryczna, ulicami Składową, Kilińskiego i Przejazdem, wypadła z dorożki mała walizka, zawierająca papiery handlowe i drobiazgi.

Uczciwy znalazca zechce oddać za sowitem wynagrodzeniem do dozorcy domu Piotrk. 125. 779

LEKARZ-DENTYSTA צאהן-ארצט
St. GELBERG
זאַכאַדניאַ 15, טעל. 31-08

הײלט גאַנץ פערנאַכלעסיגטע ציינער און טגגר-קראַנקהייטען, צאהן-ציהונג אָהן שמערצען, הײלט מיט ליכט בעשטראַהלונג, ספּעציעלער לאַבאָראַטאָריום פון קינסטליכע ציינער. נעהמט אָן פון 9—12 פרימאָרגען און פון 3—7 אין אָוונד. צו בילינע פרייזען. 1621

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
און ערצטליך-דענטיסטישער קאַבינעט
זגיערסקא 17 טעל. 16-33.

ד״ר ראַקאָווסקי	נאָז, האַלז, אויערן קר.	10—11 2—3 6—7
ד״ר רוזשאַנער	הויט און געשלעכט קר.	10—11 1—2
ד״ר גאָלדשטיין-פאָלאַק	אויגען-קראַנקהייטען	1 2
ד״ר יוסטמאַן	נערווען קראַנקהייטען	12—2
ד״ר ראָזענצווייג	קינדער-קראַנקהייטען	10—12 4—5
ד״ר פּאַפּיערני	פרויען און געבורטס-הילף	11-1½ 5—6
ד״ר קאַנטאָר	כירורגישע-קראַנקהייט.	4-5 זונ. 1—2
ד״ר הייזענבערג	אינ. חערץ לונגען-קר.	11-1 5½—7
ד״ר סטופעל	רענטגען	12—2 4—6
א. גראָדזענטשיק	צאָהן-ארצט	3—7
נ. ראָזעס	צאָהן-ארצט	9—2

צאָהן-טגנרהמלונג, בעליכטונגען, קאַראָנען, מאָסטען א. א. וו. בײַ דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען

א רענטגען-אינסטיטוט

היילונג פון הויט קראַנקהייטען פון קאָפּ (פאַרך) מיט רענטגענשטראַהלען פאַר בעשטראַהלונג און דורכלייכטונגען קוואַרץ-לאַמפּע, דיאַטערמיע, עלעקטריזאַציע, אַלע מעגליכע אַנאַליזען. אַ קורס פאַר שטאַמלער. אימפּונגען געגען שאַרלאַך (שקאַרלאַטין) פון 4—5 נאָכמ.

די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג.
וויזיט אין דער שטאָט.

„אַרט"
אַרטיסטישער רעווי און קאַמער-טעאַטער
אונטער דער לייטונג פון
מ. בראָדערזאָן
און ר. ראָזענטאַל

ווייסער זאַל פון
„מאַנטײפעל"
זאַכאַדניאַ 43.

היינט ווידערהאָלונג
פון דער פרעמיערע!

היינט, מאָנטאַג, פּינקטליך 9.15 אַ זייגער אין אָוונד

2-טער גרויסער פּראָגראַם
„די מיזינקע אויסגעגעבען"

I.
1) מלמד-טאַנץ — פאָלקס-מאָטיוו.
2) אַנ׳עצה׳לע — מ. בראָדערזאָן.
3) יאָסעלע — מ. בראָדערזאָן.
4) גרינע פּאַפּוגאַ — ז. סעגאַלאָוויטש.
5) לופט-פליהער — י. אַבערדשאַנעק.
6) מאַרש — מ. בראָדערזאָן.

II.
7) אין שענק — מ. קולבאַק.
8) „אַרט"-טאַנץ — מוזיק ה. קאָן.
9) באַלוט-באַלעט — מ. בראָדערזאָן.
10) שנעפסעלעך — ב. קאָוונער.
11) די מיזינקע אויסגעגעבען.

מוזיק-לייטער: הענעך קאָן

בילעטען אין קאַסע פון טעאַטער פון 5 אַ זייגער אָן, שבת—פון 1 נאָכמ.

---

1 מיליאָן שטיק ציגעל
פיינער, האָט צו פערקויפען:
„ELIBOR", Sp. Akc. Ł. J. Borkowski
Oddział w Łodzi, **Kilińskiego 70, tel. 172.** 780

לעטשניצע (פאַר קומענדע קראַנקע)
פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען און ערצטליך דענטיסטישער קאַבינעט **„SALUS"**
גלובנא 41 טעל. 46-65, איז טעטיג טעגליך פון 9 פריה ביז 8 אין אָוונד, זונטאָג פון 9 פריה ביז 2 נאָכמ.

ד״ר ז. ראַקאָווסקי	אויערן האַלז און נאָז קראַנקהייטען	פון 11 — 12
ד״ר לאַנדקאַה	אינערליכע קראַנקהייטען	פון 1 — 2 און פון 5 — 7
ד״ר דינענזאָהן	קינדער קראַנקהייטען	פון 11 — 12 4½ — 6
ד״ר ווייס	כירורגישע קראַנקה.	פון 1—2 און 6½ — 7½
ד״ר שמערלאָווסקי	פרויען קראַנקהייטען און אַקושעריע	2½—3½, 5½—6½ זונטאָג פון 12—1
ד״ר זילבערשטראָם	ווענערישע און געשלעכטס-קראַנקה	פון 11½ — 1 און 7 — 8
ד״ר גאָלדבערג	אויגען קראַנקהייטען	10½ — 11½
ד״ר גאָלדרינג	אינערליכע קראַנקה.	פון 11—12 און פון 3—5
צאָהן-אַרצט פרוי לאַנדקאַה	צאָהן- און מויל-קראַנקהייטען	9½ — 12 און פון 4 — 7
„ סט געלבערג		12 — 2 און פון 7 — 8

אָפּעראַציעס, אָפּעראַציעס, איינשפריצונגען פּאָקען שטעלען. אַלערליי אַנאַליזען (ווי אורין, פלעגמאַ, בלוט א. אַז. וו.) דורכלייכטונגען און רענטגען אויפנאַהמען. קורס פאַר שטאַמלער. געבורטס-הילף בעראַטונגען פאַר מוטערס. קינסטליכע ציין, קאָראָנעס, גאָלדענע בריקען, פּלאָמבין א. אַז. וו. ספּעצ. קורסען פאַר שטאַמלער. וויזיטען אין שטאָט.
שוץ-אימפונגען געגען שקאַרלאַטין.

Dr. med.
BRAUN
פאַלודניאַוואַ 28,
טעלעפאָן 40-26
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע.
בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (ה. ר. אויספאַל)
נעהמט אָן פון 9—11 פריה און פון 5—8 אָוונד.

Dr. med.
H. Lajchter
קאָנסטאַנטינער 9.
זאַכאַדניאַ טעל. 49 66
צאָהן-כירורג
... פון כירורגישע קראַנק-... און שטשענקעס, גימענס. ... צאָהן פּלאָמבירונגען ... נעהמט אָן פון 1½-5 און ... און יום-טוב פון 10—12

Dr HELLER
ספּעציאַליסט פאַר הויט- און ווענערישע קראַנקהייטען
האָט זיך איבערגעצויגען אויף
נאַוראָט 2
נעהמט אָן ביז 10 פריה, 1—2 און פון 4—8 אָוו. פאַר פרויען ספּעציעל פון 4—5 נאָכמ. 889

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
בזשעזשינער 11, טעל. 37-63
אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָוונד.

ד״ר האַלינסקי	נאָז, האַלז, אויערן קר.	3—4
ד״ר קערשנער	קינדער קראַנקהייטען	9½-12 4-5
ד״ר שיפמאַן	אינערליכע קראַנקה.	11—1
ד״ר לוביטש	הויט-און געשלעכט-קר.	12—2
ד״ר שמירגעלד	נערווען און גײַסטיגע קר.	1—3
ד״ר גאָלדבלאַט	אויגען-קראַנקהייטען	12½—2
ד״ר עליאַסבערג	כירורגישע-קראַנקה.	1—3
ד״ר בערנסאָן	פרויען און געבורטס-הילף	3—4

פיזיקאַ-טעראַפּיע, שפּראַך-שטערונגען ווי שטאַמלען א. א. וו. פּאָקען-שטעלען, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראַהלונג איינשפּריצונגען, מאַסאַזשען, עלעקטריזאַציע, אָפּעראַציעס. אויך פערלאַנג — וויזיטען אין שטאָט. — אין לאַבאָראַטאָריום ווערען געמאַכט אַלע אַרט אַנאַליזען, ווי אויך פלעגמאַ און בלוט.

אימפונגען געגען שקאַרלאַטין.

ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען אַ
דענטיסטישער קאַבינעט
עס נעהמט אָן:

ד״ר זילבערשטיין	צאָהן-אַרצט	10—2 נמ.
ד״ר לאַזשינסקי סמאַראַפּאָלסקאַ	צאָהן-אַרצט	5—7

קינסטליכע ציין, קאָראָנען, פּלאָמבען א. א. וו.
די לעטשניצע איז אויך טעטיג זונטאָג.

ווילנער גאָוואָרעם
דער 1-ער
ב. שמירגעלד
ראַזען-פריזערין
... מאָנאַקער. ...
ספּעציאַליסטן: ...

מאַסאַזש- און הייל-גימנאַסטיק-שולע און קאַבינעט
פון דר. מעד.
ב. שמירגעלד
צעגעלניאַנאַ 6, טעל. 51-89.
רוקענביינער - פערקרימונגען פאַראַליזען, נערווען-שמערצען, ... כם, אַרטריטיזם, שטוהל-פערשטאָפונג, גינעקאָלאָגישע מאַסאַזשע, יוהאַנדלונג פון פיזיש שוואַכע קינדער (גרופען). נאָך דעם ... די שולע, ווערט אויסגעגעבען אַ דיפּלאָם.
עמפּפאַנג פון 3—5 נאָכמ.

ווילנער קאָנטעץ
... פאַר שוואַכזעהנדיגע, שווער-הערענדע קינדער שפּראַך-שטערונגען (שטאַמלען, מויל-שטומהייט)

Dr. med.
A Szmirgeld
נערווען-אַרצט
עלעקטריזאַציע, הייל-שפּאַציר...
Cegielniana 6, tel. 51-89
עמפּפאַנגט פון 5—7 אָוונד

Dr. med.
STUPEL
Szkolna 12
ספּעציאַליסט פאַר הויט, האָר און ווענערישע קראַנקהייטען. ליכט-שטראַהלונגען, רענטגען-שטראַהלען און קוואַרץ-ליכט. עלעקטראָ-טעראַפּיע.
נעמט אָן פון 12—3 נאָכמ. און פון 6—9 אין אָוונד.

Dr ADAM
GROSGLIK
Al. Kościuszki 27,
tel. 51-78.
הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און ליכט-הייל אינסט. נעמט אָן פון 4—7 אין אָוונד.

AKUSZERKA
PIPIKOWA
נעהמט אָן געבורטס-הילף
און מאַסאַזשען.
פּיעטריקאָווער 132

AKUSZERKA
G. SALIMONOWA
Szkolna 12
נעהמט אָן געבורטען.

Dr. med.
NIEWIAŻSKI
Sienkiewicza 34
tel. 59-40.
ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט-קראַנקה. בעהאַנדל. פון מענער-שוואַכע
נעמט אָן פון 5—9 אָוונד.

Dr. med.
WOLF EYCHNER
פרויען - קראַנקהייטען
און אַקושעריע
זגיערזשער 11 טעל. 34-72.
נעהמט אָן אין דער לעטשניצע פּעטריקאָווער 294 פון 12—2 נאָכמ. אין דערהיים פון 6-8 אָוו.

Dr. med.
L. Pikielny
ספּעציאַל-אַרצט פאַר
רען, בלאָזען און האַרן-קראַנקהייטען
Nawrot 8
telefon 19-90.
עמפּפאַנגט פון 4—7 אין אָוונד

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.